

Domoljub

Ljubljani 4. marca 1942-XX

55 - Štev. 10

Pogled v eno izmed
dvoran tobačne to-
varne: Pridne rokē
tobačnih delavk iz
listov božje travce
delajo užitke za to-
bakarje: cigare in
cigarete.

RAZGLED PO SVETU

Vojna poročila

Atenska bojstva. Zadržani časi dvajset tednov trufli vplivajo na zelo slabšajo vojno delavnost. Vendar pa so italijanska letalstva uspešno napadale angloslovenske oddelke. Pri takem napadu so bile odprane ali uničene več sovražniških letal in letalnikov. Še bolj se je uspešno letalstvo. To je bombardiralo sovražna letalstva, oporoča in tovarne. V letalskih bojih so italijanska letalstva uničila na letališču Akrotira 15 sovražniških letal, medtem ko sama niso imela nobene izgube. V drugih napadih so italijanska in nemška letalstva uničila 11 sovražniških letal. Dva letalstva sta neposredno odloščivo uničila dva sovražniška letalstva, ki sta bila potopljena v Sredozemskem morju.

Kaska bojstva. V času od avgusta leta do 26. avgusta so nemška letalstva v višinskem bojišču uničila 14.000 ruskih vojakov, zraven sovražne izgube pa spadajo sedem do 24. avgusta letalskih mrtvih in ranjenih. V istem času je sovražnik na tem bojišču izgubil vsaj šest letal. Medtem ko so v istem času nemški izpustili 127 letal. V času od 20. do 22. avgusta je sovražnik izgubil 83 letalov, od 23. do 24. avgusta pa 402 letal. Nemška letalstva so uspešno obkroževalo letalstvo letalstva, kjer je bilo mnogo požarov, prav tako uspešno pa so nemški bombardirali Petrograd.

Tihomorska bojstva. Japonci na vseh delih Tihnega morja naprej napadajo in zasedajo. Na Filipinih, kjer se ameriški oddelki še ustavljajo Japoncem, so Američani izgubili še vsa letala. V Birmi Japonci napadajo ter so Angličani že začeli zapustevati večna mesta Rangon. Japonci so zasedli otok Bali. — Otok Sumatra, ki so se Japonci na njem izkrcali, bo kmalu došla zaseden. Tudi so vsa letala petroleja in kavčuka. — Zdaj so Japonci začeli svoj napad na veliki otok Javo. Več dni zapored so sovražna oporoča na tem otoku s letali bombardirali. Zdaj pa se pripravljajo, da bodo na njem izkrcali svoje čete. Začelo se je dne 29. avgusta, ko je ob Javi bila pomorska bitka med japonskim in razvoznikom vojnim brodom. Zavezniške vojske ladje, ki so bile več ali manj poškodovane, so se morale umakniti. Nato so Japonci začeli letalske napade. — Zdaj so začeli še letalsko napadati tudi Novo Gvinejo. — Iztokano prihajajo iz Amerike poročila, da je neka japonska podmornica bombardirala kalifornijsko obalo ter da so blizu zahodne ameriške obale zapazili še sovražna letala.

Sobotno nemška vojska poročila pravi, da se je v noči od petka na soboto spustilo na severno francosko obalo nekaj angleških podalcev, ki so napadli blizu nemško obalno stržo, pa so se dne uri pozneje pod pritiskom nemških protikutepov spet umaknili bez morje.

Dvestoletnica, kar je začelo delovati dunajsko dvorno gledališče Burgtheater, so praznovali te dni v Nemčiji.

Nad 9000 let je še stara kitara; v Evropi so jo prvi poznali Španci, ki so jo prevzeli od Arabcev.

Nedavno je umrl v neki berlinski bolnišnici znani kritičar levov 66letni Alfred Schneider. Podlegel je ranam, ki mu jih je zadal v nekem berlinskem predmestju lev.

290 jezikov in narečij je govoril profesor Alojzij Schuss, zgleđen član številnih znanstvenih akademij v severnih državah. Umrl je te dni v 75. letu starosti.

Bivši angleški daljnovzhodni trdnjavi Singapaj so dali sedaj Japonci ime Sonanko, kar pomeni »Zareče južno pristanišče«.

Umrl je 88letni general Nicola Franco, oče španskega državnega poglavarja.

32 hiš je uničil požar v Kungacu blizu Göteborga na švedskem.

Smreko, ki je doslovno požrla drugo, so našli na velikem lesnem skladišču v Montrealu.

Ko so 620 m debele delnice presegli, so ugručevali v njem delno druge smreke, ki je nemala v premera komaj 20 cm.

Nad milijonov parov škođe je napredil se čini ogenj, ki je uničil vsa mlina v španskem Caduzu.

Ugledna krompirjeva in silosna mlina na izdelano silosne je prepovedala nemška vlada. Še prej je v vsej evropski krompirjevi mlini prenehal mlina.

Da silas eksploatirajo je prišlo v marceliški planinci in Francija izpod rubevin so potegnili še metali in druge razpusti.

Vse svetnje in ljudske loče bodo zaprti s 1. majem na Finskem; nad 15 let stari fantje bodo morali o področnih na obvezno delo.

Zoper pasterovska kajževnost je začela soper boj zveza švedskih učiteljev; trdijo, da taka kajževnost kvari mladino in jo odvrača od učenja.

Bojazem, življenj v Palestini, so angleške oblasti ukazale, da jo morajo zapustiti.

Na finko-sovjetskem bojišču je padel znani finski svetovni prvak v smučskih skokih Paavo Nurmi, ki je stazil kot prostovoljec v finski vojski.

Zasni francoski pesnik in romanopisec, ki je napisal nad 60 del, Jean Rameau, je te dni umrl.

Avtomobilska pokopališča odstranjuje

Tudi Ameriške Zdrulene države so začle v okvirju s surovinami za vojno industrijo v ukrepijo zadržev. To se kaže tudi v zadnjem ukrepu pristojne oblasti, ki je odločila pregled in izkoriščanje tako imenovanih avtomobilskih pokopališč, ki jih je tam polno. Z odstranjevanjem tega zavrženega starega železja je zdaj zaposlenih okrog 30.000 ljudi. Merodajne ameriške oblasti menijo, da bodo iz teh pokopališč, na katerih leži nad 90 milijonov starih razbitih avtomobilov, izvlekle kake 3 milijone ton raznih industrijskih surovina.

Novo zvezdo — repatico so odkrili

Osvrednja zvezdarna v Berlinu sporoča, da je zvečer 11. avgusta t. l. Bernasconi odkrila novo repatico. Nova repatica je na črti, ki jo potegneš naravnost od Večernice na os in prednje zvezde Velikega voza ter je dvakrat tako daleč od večernice kakor pa Veliki voz. Repatica je, ko so jo odkrili, imela 8. velikost ter jo z dobrim daljnogledom lahko opazujš, slasti zato, ker ima ostro jedro, rep pa dvakrat daljši kakor je luna široka. Repatica se premika vsak dan za tri četrtine mesečevega premera proti obzorju ter se pri tem čisto malo na desno nagiblje.

Novi leseni podplati, ki so boljše ko usnjeni

Nemški listi poročajo, da sta na Slovaškem neki mizar in čevljar izumila nove podplate iz lesa, ki pa je tako predelan, da so podplati bolj elastični in trpežni kakor pa so usnjeni. Nove podplate bodo lahko izdelovali iz vseh vrst trdega lesa. Baje je ta izum tako popoln, da čevljar s takimi lesenimi podplati kar ne boš mogel ločiti od čevljev, ki imajo usnjene podplate. Slovaški patentni urad je novo iznajdbo že zavaroval.

Avtarkičen strelovod

Milanski »Popolo d'Italia« poroča, da je neki obrtnik po imenu Pavel Zorzi, izdelal poseben vrste strelovod, ki ga zaradi uporabe domačega kovinskega materiala imenujejo tudi avtarkični strelovod. Prav za prav tu ne gre za kak izum v pravem pomenu besede, pač pa za »novost«, ki doslej še ni bila znana. Zorzi je odstranil s strelovoda bakreno žico, namesto nje pa uporabil prepleteno aluminijasto žico. Vrh tega žilnega strelovoda je pozlačena bunčica, ki popolnoma opravlja posle do sedaj znanih strelovodov. V več lombardskih in piemontskih krajih so Zorziovo novost porabili in ugotovili, da popolnoma ustreza svojevemu namenu. Posebno so se ti novi strelovodi obnesli na cerkvah.

Kdo bo zmagal

»Pomislite je objavil naslednji Ducejev šloket, ki bo imel v duopiju »Mlada Evropa«. Kdor govori o miru, kadar je domovina v boju za življenje ali smrt, s tem zavestno ali nezavestno stavi sovražnika. Eno edina misel mora izhajati iz vsaj naših upravičenih in volja k zmagi. Mir bo prišel potem kot naravna in smiselna posledica zmage in bo tem daljši in plodovitejši, čim odločnejši bo potek naših sovražnikov. Zmagal bo tisti, ki bo imel zmogljivi z večjimi rezervami največje finančne učinkovitosti. Stosnodi togov vam ne bodo prinesli zmage, če vojniki ne bodo sposobni planiti v nastali, če v življenjskem trenutku ne bodo imeli poguma odločno stopiti vsem nevarnostim nasproti in pogledati smrti v oči.

Novo kurivo iz aliskih rastlin

Znane je, da ob bregovih egiptске reke Nil ter ob jezerih, ki se raztezajo tam okoli, raste gosta grmičja, ki se vsako leto tako močno razmnoži, da ga morajo vedno sproti trebati, če hočejo, da ostane reka še plavna. Tisto posekano grmičje in šlavoje so potem kar tam počkali ali pa potegnili. Zdaj so se domislili, da bi bilo vendarle mogoče te rastline koristno porabili. Začeli so vse rastline, katere so iztrebili, trdo povesovati in v stiskalnicah stiskati ter sušiti. Tako so dobili novo kurivo, ki ga imenujejo »sudit«. Pravi, da je ta sudit prav imenitna kurjava. Vsako leto bodo pridelali 50.000 ton tega kuriva.

Za dobro voljo

Ta zna. Osvetov Lojz se stralno rad baha. Zanj je govoril o bučah, kako nazarenske debele so bile: »Svinja nam je izgubila. Tri dni smo je nastojali iskati. Kočeno slišim s vrta neko kraljenje. Stelec tja, prividnoem bočati list, in glej: pod listom je bila v velikanski buči naša svinja s petimi rožnatimi mladiki in še je bilo v buči prostora.«

Oh, ta zamestitev! Novoporočena sedita v vishku, ki je zatečenjen. Po izstopu pravi mladi mož: »V tej temi bi te bil lahko poljubila.« — »Kaj, ali nisi bil ti?«

Strančičev tat. Po dolgem lovu ujamne stražnik tafa in mu pomoči revolver pod nos: »Njhe kritičku! — »Šaj bi jih, gospod stražnik, pa so se mi nazarenske strgale.«

Mošgan. Na nekem zdravnikiem zborovanju je govoril znameniti zdravnik. Ob koncu ga navzoči prosijo, naj bi jim povedal še kaj o mošnjah. Pa jim raztreseno odvrne: »Kajši drugič. Danes imam nekaj drugega v glavi.«

Pobožnosti prvih devetih petkov

Zopet bližiti pred nami nov prvi petek, in nas velikasten, pa obenem tih, v skromnosti švedskih src ukleknjen praznik ljubezni Prsv. Srca Jezusovega.

Koliko slabih ugledov nam vudi današnji svet, zlasti velja to za naše mladino! Brez božje pomoči pa nastoj čisto laheda in zablod.

Zato, mati in oče, ali sta izpeljala svoje dolžnosti do otrok? Ali sta izkazala svoje ljubezen do njih tudi s tem, da sta jim sama ugled pri pobožnosti deveterih prvih petkov, da bi potem otroci še sami s čim večjim veseljem zadoščevali božjemu Srcu?

Mnogi se ingovarjajo, češ, ko pa mimam učel se v decembru te pobožnosti! Čas kliče, da začnemo te pobožnosti tudi še sedaj, tudi še približni mesec in še kasneje. Same začeti je treba.

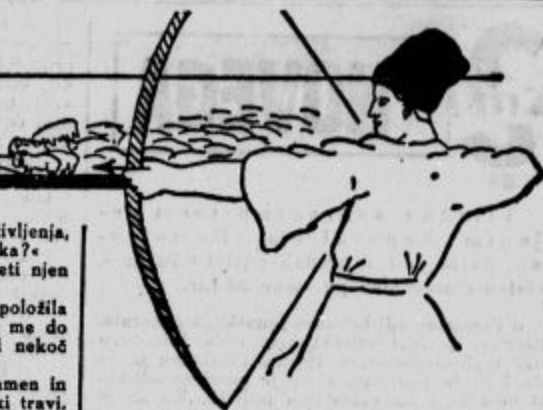
Božje Srce objublja obilen blagoslov nam osebno, ki pobožnost opravljamo, našim hišam, pa vsem tistim, za katere pobožnosti opravljamo, torej vsaj naši narodni družini, za katere molimo, da se ne bi utopila v nepoštenosti, v krivici; za vse šlovecstvo, da bi spoznalo pravo pot Boga samega, ki more edini biti vsem pravi vodnik.

Na dele nas kliče Srce božje, odsvitvimo se mu in pri Njem združimo na prvi petek vse fare!

Preč. gg. župnikom ozir. pripravljalnim odborom pobožnosti deveterih prvih petkovi še vedno niso vsi sporočili, koliko slik Prsv. Srca Jezusovega želijo v prodajo. Storitvite to takoj! Naročila pošljite na: Pripravljalni odbor deveterih prvih petkov, Ljubljana, Miklošičeva 7 (Prosvetna zveza).

Povest s kavkaških planov.
Spisal M. De Carno.

SREBRNA OPANKA

XXIV.

Mitja ni bil več pastir. Prevzel je Iraklijevo mesto in upravljal Tinatinino imetje. Bil je delaven in tih. Zadovoljen je živel poleg Tinatine in Tamare.

Pogostokrat sta s Tamaro zvečer sedela na klopci pod akacijami in se pogovarjala o burnih dogodkih njene preteklosti.

Sedela sta na klopci.

Nekega večera je Tamara zamišljena sedela na klopci in z zasanjanimi očmi gledala zvezdnato nebo... Lahen vetrič, napojen z vonjem akacij, je božal njene mehke lase... Vse je bilo tiho naokoli, le čriček se je oglašal od časa do časa; cel roj kresnic se je svetlikal med drevjem.

»Koliko let je že minilo, odkar si mi na tej klopci pripovedoval ob svetu zvezd povesti, ki so mi bile tako všeč?«

»Mnogo, Tamara! Ali se jih še spominjaš?...« Tamara je še vedno zrla proti zvezdam in nadaljevala:

»Zvezda Treh kraljev... Vsakokrat, ko sem jo zagledala, sem se spomnila malega pastirja... Ti, prijatelj, si me prvi pritegnil k dobremu Bogu... Ti si vzbudil v mojem otroškem srcu željo, da bi Ga spoznala in ljubila.«

»Bog se je poslužil zvezde in preprostega pastirja, da te je pritegnil k sebi,« ji je dejal Mitja. »Nato se je poslužil male Tamare, da je njeno mater zopet privedel v katoliško Cerkev, kateri se je izneverila.«

»Kako dober je Bog, Mitja!« je zašepetala deklica. »On te je privedel na mojo pot... Kje bi bila sedaj, prijatelj, če ne bi bilo tebe? Odkar se spominjam, si me vedno vodil in čuval.«

»Tamara!... Rad bi te še vodil... Vedno bi te rad branil...«

Mitja se je sklonil k deklici in nadaljeval s tihim glasom:

»Tamara... Toliko časa čuvam tvojo sliko v svojem srcu... Toliko časa so moje misli pri tebi... Ze črna Kibišja si je pridobila moje srce...«

»S svojim črnim obrazom?« ga je prekinila Tamara. Trepetala je, toda njene usnice je obkrožal nasmeh.

»S svojimi kakor morje sinjimi očmi?... S svojjo nedolžno dušo!« je topla odvrnil mladenič.

Tamara je sklonila glavo in ovila konec svoje kite okrog prstov.

»A jaz...« je dejala nežno, »sem se čutila zbežano in zapuščeno... brez lepega pajca... Ze takrat v Salastrijevem cirkusu je bil moj prijatelj... moj najboljši prijatelj...«

»Kljub svoje smešni zunanosti?« je vprašal Mitja z negotovim glasom.

»Njegov pogled je pričal o njegovi dobroti... Njegovo junaško dejanje me je rešilo smrti,« je preprosto odvrnila deklica.

Mitja je molče približal svojim ustnicam rob šala, s katerim je bila Tamara ogrnjena in ga poljubil. »Tamara, pri nas so dekleta prosta, da lahko sama izbirajo svojega ženina... Moje srce hre-

peni po tvojem... Bodi sonce mojega življenja, sreča mojega doma!... Ali hočeš, Tamariska?«

Sklonil se je bliže k njej in skušal ujeti njen pogled.

Deklica je dvignila svoje sinje oči, položila svojo roko v njegovo in zašepetala: »Vodi me do konca mojega življenja, Mitja... kakor si nekoč vodil malo deklico preko travnikov...«

Vonj akacij je postal vedno bolj omamen in črički so se vedno glasneje oglašali v visoki travi. V tistem polstnem večeru, ob svitu zvezd sta se Mitja in Tamara zaročila.

Ko sta nekoliko pozneje oba pokleknila pred Tinatino, je Mitja dejal:

»Tinatina, nekoč si mi zaupala svojo hčerko, a jaz je nisem znal dovolj varovati... Prosim te, da mi jo zopet izročiš... Daj mi Tamaro za vse življenje... in sedaj mi jo bo le smrt mogla iztrgati...«

Mati je ginjena položila roke na sklonjeni glavi obeh mladih in dejala:

»Zopet si mi jo privedel nazaj... Bodi njena sreča, ona bo tvoje veselje!«

Dvignila sta se in mati ju je privila na svoje srce.

XXV.

Minilo je nekaj let. Revolucije in vojne so pretresale svet.

Na pobočju Kavkaza še vedno živita srečna zakonca, ki sta se po tolikih dogodkih vrnila pod domači krov.

»Pismo je prišlo zate, Tamara,« je veselo klical Mitja in ga prožil svoji ženi.

Tamara je previdno položila v zibelko najmlajšega otroka, ki ji je do sedaj spal na kolenih, odprla pismo in stopila k oknu, da bi bolje videla. Komaj je prečitala nekaj vrstic, že je presenečeno vzkliznila:

»Mitja!... Saj to je skoraj neverjetno!... Pridi tudi ti čitat pismo...«

Mitja se je približal, se sklonil k njej in skupaj sta prebrala pismo, ki je Tamara tako presenetilo.

Predraga moja Nadgiël!

Valja ti piše, ki je po tolikem času vse izvedela in ki je mislila, da te nikoli več ne bo videla.

Ali se še spominjaš, kakšen vpliv je imela name črna dojlja?... Bila sem slabotna in bolehnata, zato mi je bilo nemogoče boriti se proti njeni zvijačnosti in hudobiji. Medtem ko je tebe imela zaprtost, sem jaz odšla k staršem. Ona te je nalažala, da sem umrla. Mene je pozneje prepričala, da si zbežala. Ne moreš si misliti, kako mi je bilo hudo, saj sem te ves čas, ko sem bila bolna zaman klicala!

Niti slutila nisem prevare in zato sem se trudila, da bi te pozabila... Minilo je precej časa... Ko sem bila stara petnajst let, sem se poročila z Mehmed-bejem... Najša me je prosila, naj jo obdržim pri sebi. Divja lubezen, ki jo je gojila do mene, je iz nje napravila zločinko!...

Nekega dne mi je armenska služabnica, ki je spala z njo v eni sobi, prinesla pismo, naslovljeno na mojo mater. Bil je to zmečkan papir, katerega je našla v Najšinem predalu. Datum na tem pismu je kazal, da je bilo pisano ob času, ko si, po Najšini trditvi zbežala... Bilo je tvoje pismo, ki si ga pisala moji materi!... Bil je tvoj obupni klic na pomoč, Nadgiël!...

V prvem navalu jeze sem spodila hudobno zamorko, ki je še vedno trdila, da nihče ne ve o tem. Ko je zaradi jasnega dokaza, ki sem ga imela v rokah, morala priznati svoj zločin, je še vedno tajila, da ne ve, kam je krenil trgovec, kateremu te je predala.

Vsa zbežana je zapustila hišo in stekla po carigrajskih ulicah.

Kmalu za tem so me klicali v francosko bolnišnico. Najša je padla pod kolesa nekega vozila in me je želela videti pred smrtjo. Toda ko sem pri-

šla k njej, je bila že v nezavesti. Koliko sem se trudila, da bi te mogla izslediti! Toda, kako naj se mi to posreči, ko pa nisem imela za teboj najmanjšega sledu!

Pred enim mesecem sem prišla v stik z redovnico v francoskem samostanu, kamor sem šla obiskat bolno deklico. Med pogovorom sem v zvezi s nekim dogodkom omenila Najšo in tedaj mi je redovnica začela pripovedovati o tebi. Povedala mi je, da te je ona našla v cerkvi in mi pripovedovala o vsem tvojem trpljenju... Uboga Nadgiël!...

Ko prejmeš to moje pismo, boš gotovo že pri svoji materi, katero si tako nežno ljubila. Več, Nadgiël, sedaj mislim večkrat z grozo na svojo sebičnost. Koliko si morala trpeti zaradi mene, revica!... Tedaj tega nisem razumela, ker sem bila muhasta in trmasta. Toda kljub svojim napakam sem te iskreno ljubila.

Nadgiël, pozabi krivice, katere sem ti prizadevala... Spominjaj se samo najinih otroških let, najinih iger, najinih izletov, najinih voženj s čolnom po Bosporu in najinega prijateljstva...«

Koliko se je spremenilo od onih daljnih dni, ko sva pluli po morju, zakriti s črnimi pajčolan! Revolucije in vojne so uničile stare običaje.

Požari so spremenili Smirno v eno samo razvalino... Carigrad je popolnoma spremenil svoje lice... Izginili so pajčolani, katere si tako sovražila!... Sedaj hodimo z razkritim obrazom... Ne vidiš več po ulicah onih črnih senc, ki so skrivnostno hitele po mestu... Ni več pozlačenih čolnov, pokritih z blazinami in veslačev v bleščajočih oblekah. Koliko običajev je izginilo in se ne bodo vrnili nikdar več!...

Gotovo si izvedela, da so Grki hoteli napasti Carigrad.

Prejšnji teden je moral Abdul Medžid obš petih zjutraj zapustiti palačo z ženo in otroki. Izgnani so bili in so odpotovali v Švico. Knezi in kneginje zapuščajo Carigrad... Med temi smoj tudi mi.

Kalifata je konec!

Jaz odpotujem jutri, moja mala Nadgiël! Odgovor na moje pismo mi pošlji v Terriet, v Švico... Tamkaj so kraji zelo lepi... Če si sama in žalostna, pridi k meni. Živela boš pri meni v ljubki vili na pobočju visoke gore. Prijateljica mi boš in ne več sužnja!... Trudila se bom, da bo tvoje življenje lepo in srečno, da boš mogla pozabiti na žalostno preteklost.

Nadgiël, tvoja prijateljica te pričakuje. Njend srce se zate ni izpremenilo...«

Tvoja Valja. J

Tamara je odločila pismo in zašepetala: »Draga moja Valja, kako si dobral!... Kakšne sem vesela, da še živiš!«

»Tamariska,« je smehljaje vprašal Mitja, »ali se boš odzvala njenemu vabilu in zapustila svojega tovariša?«

Tamara je odkimala. Solze so ji zablestele v oči.

»Sporočila ji bom, da je moja sreča tukaj, pri mojem soprogu, nekdanjem pastirju, pri moji ljubljeni mami in pri najinih treh malčkih. Pisala ji bom, da jo bom vti sprejeli z odprtimi rokami, če bo kdaj hotela priti na naš Kavkaz... Tedaj ji bom pripovedovala o našem sedanjem življenju, ki je tako mirno, brez vsake sence, in o tem, kako me je dobi Bog vodil za roko in kako me je na koncu trnjeve poti obdal s srečo.«

Konec.

Kaj je NOVEGA

Vljudno sporočamo vsem enjenim kupovalcem »Domoljub«, da bo stal v prodaji odslej 0.70 Lire. Celoletna naročnina pa stane 20 Lire.

d Posmrtno odlikovanje Junaškega generala. Hitler je podelil viteški križ reda železnega križa v posmrtno priznanje italijanskemu generalu Ugu de Carolisu, ki se je posebno odlikoval med boji na vzhodnem bojišču. Ko se je divizija, ki ji je zapovedoval on, morala med nekim napadom zaradi silovitega sovjetskega obrambnega ognja ustaviti, je general planil v prvo vrsto, da bi peljal svoje oddelke naprej. Vojaki so se v zagonu ravnali po njegovem zgledu in se pognali v napad, ki je docela dosegel vse vnaprej določene cilje. Med zmagovitim napadom je, kakor znano, general de Carolis našel slavno smrt.

d Do nadaljnje odredbe je od 23. februarja prebivalstvu Ljubljane prepovedano odhajanje iz mesta. Vstop v mesto je dovoljen samo dobaviteljem živil in tistim osebam, ki imajo za to iz razlogov javnih koristi utemeljen vzrok in predložijo nadzornim postajam ob cestah in železnicah osebne listine o istovetnosti, opremljene s fotografijo. V poštev pridejo v tem pogledu zveza s kraji Brezovica, Dravljje, St. Vid, Kleče, Ježica, Tomačevo, Hrastje, Zalog, Dobrunje, Škofljica in Studenec-Ig.

d Zaradi vojnega stanja so bili izdani posebni ukrepi za potovanja v druge kraje. V ta namen so uvedli potno dovolilnico, ki jo mora imeti vsakdo, iz kakršnega koli kraja kraljevine ali ozemlja pod italijansko oblastjo in ki boče potovati v Sardinijo, Dalmacijo, v Mentone, Taranto in tudi v Ljubljansko pokrajino. Brez posebne dovolilnice in predložitve osebnih dokumentov je premikanje nemogoče.

d Pecivo namesto kruha. Kmetijsko ministrstvo določa, da je dovoljeno za vsakih 100 gr kruha 60 gr peciva ali pa 90 gramov prepečenca ali podobnih izdelkov. Namesto kruha je možno kupiti tudi sladne rezine ali pa hranilo »Milano«, kakor tudi podobne izdelke, seveda le proti oddaji odgovarjajočih odrezkov živilskih nalog, upoštevajoč, da odpade namesto 100 gr kruha 70 gr podobnih izdelkov. Vsakdo si lahko nabavi te vrste blago brez posebnih dovoljenj.

d Vremensko poročilo za 26. februar je povedalo, da je bila ta dan zjutraj zaznamovana že jutranja temperatura nad ničlo. Bilo je 1.8 stopinj Celzija. V sredo po sv. Matiju pa je bila dosežena najvišja dnevna toplota že 4.8 stopinj Celzija nad ničlo. V zadnjih urah je bilo 15.2 mm padavin. Barometer se je začel od svojega najnižjega stanja 741 počasi dvigati in je v četrtek dosegel že višino 753 mm. V sredo in tudi v četrtek je lahno rosilo. Po mestnih cestah in ulicah je nastopila velika brozga. Hodniki so večinoma dobro očisti. Ljubljana je na spici zaradi tajanja snega narasla za 15 cm.

d Pristojna oblast je uvedla enotni obed v javnih obratih v Italiji za večerjo ob sobotah in za kosilo in večerjo ob nedeljah.

d Glede uporabe odrezkov oblačilnih nalog in v drugem štirimesečju velja, da je mogoče kupiti kakršno koli nakaznicam potrjeno blago oz. oblačilo tudi s točkami, ki v prvem štirimesečju niso bile izrabljene.

d Zakon o oprostitvi vseh taks za dediščine po vojaki, padli v vojni, bo v kratkem uveljavljen. Oprostitev bo veljala za žene padlih in za vse sorodnike v ravni črti navigator in navzdol. Za vplačane takse bodo na prošnjo vrnjene, če bo prošnja vložena v enem letu od uveljavljenja zakona.

d Oddajanje zalog koruze. Ugotovilo se je, da imajo nekateri pridelovalci, katerim je bilo dovoljeno obdržati primerne količine koruze za pitanje prašičev (in čas za pitanje je sedaj že pri kraju), še večje količine koruze na zalogi, katere niso porabili za določeni namen. Da bi se pokrilo sedanje nujne potrebe ljudske pre-

hrane in izrabilo vse obstoječe zaloge žitaric, je kmetijsko ministrstvo odredilo, da morajo prizadeti lastniki zalog koruze vse količine takoj oddati skladiščem. Iz te obveznosti so izvzete tiste količine koruze, za katere imajo lastniki dovoljenje za prehrano brijih svinj, ki so stali na prostem ali pa v hlevih.

d 86 novih električnih lokomotiv je izdelala elektrotehnična tvornica Ansaldo v Italiji. Te lokomotive razvijajo 4000 konjskih sil na uro, tehtajo po 135 ton in so sposobne težke potniške vlake premikati s hitrostjo 130 km na uro.

d Nad 10 milijonov ovac, ki pripadajo 568 tisočem rejcem, so našli po najnovejših podatkih v državi.

d 4000 steklenice konjaka za vojake na ruskem bojišču so poklonile razne italijanske tvrdke.

d Proti davci je bilo v Ljubljani lani cepljenih 1890 otrok, proti tifusu pa so zaščitili 1275 odraslih.

d Vse stanovanjske prostore, ki so prazni, morajo do 1. marca stranke zasedati, sicer bodo stanovanja zasežena in bo državna oblast porazdelila prazna stanovanja tistim, ki stanovanjske prostore nujno potrebujejo.

d Cerkevni stolp se je sesul. V Bariju se je pred dnevi dogodila težka nesreča, podrl se je namreč stolp tamkajšnje katedrale Gioia del Colle. Zjutraj je cerkvenik zašel neko škripanje in v ropotanje in takoj uganil, da v stolpu ne bo nekaj v redu. Stekel je ven, da bi srečal koga in mu povedal o svoji slutnji, ko se je stolp nenadoma zamajal in se prevrnil del cerkvenega krova. Stolp je visok 60 m. Seveda se je pod to težo udrla ostrejšje cerkve in pokopalo nekaj vernikov, ki so bili v cerkvi, skupaj z župnikom, ki se je bil pripravil na pristop k oltarju. Reševalci so vse žrtve kmalu potegnili izpod ruševin, toda le župnik je bil mrtev, vsi ostali pa malenkostno ranjeni. Ugotovili so, da je podtalna voda izpodjedla in omajala temelje cerkvenega stolpa, da se je stavba nagnila in končno zgrmela na cerkev.

d Stari pregovor »Sveti Matija led razbija« je prišel letos do veljave. Dobili smo južno, deževno vreme in sneg se je začel taliti.

d Nekaj nesreč. Na poledenih tleh si je zlomil levico 49 letni Fran Kasel, nočni čuvaj v mokronoški usnjarni. — Prste si je obrezal na slamozeznici 73 letni Franc Petrič, posestnik iz Preserja. — Prste desnice je stlačil stroj pri oblikovanju opeke 40 letnemu opekarniškem delavcu Francu Jerini z Verda. — Na poledenih tleh si je zlomil nogo 67 letni hlapec Jože Škvarča z Vrhnike. — Pri izstopu iz vlaka je na poledenih stopnicah spodrsnilo 23 letni poštni uradnik Neži Bukoveč iz Crnomlja. Pri padcu si je zlomila nogo.

d Za drugo sodobno sadno sušilnico građe v Gaberju pri Brusnicah na Dolenjskem. Fantje in moške pridno pomagajo.

d pokvarilo. Zivino so komaj rešili. Dolenjekamneški gasilci so s svojo motorno brizgalno pridno gasili.

d Razpuščen je bil občinski odbor v Vinici imenovan za izrednega občinskega komisarja Josip Malič.

d Lepo so zadnji čas preuredili cerkev, posvečeno sv. Križu, ležečo uro hoda ob Ribnice. Pri sv. Križu je pokopan lani umrl profesor dr. Trdan, domačin iz Lužja. S pomočjo vnetih darovalcev je cerkev dobila novo spovednico, lesen pod in nove jaslce, pričakujejo pa še novo obhajilno mizo.

Baragova devetdnevica. V cerkvi Marije Pomočnice na Rakovniku se bo v soboto, dne 7. marca zopet začela Baragova mašna devetdnevica. Sv. maša se bo darovala vsak dan ob 8 pri glavnem oltarju. Priporočajmo se Baragi v dušnih in telesnih težavah in molimo, da bi Bog našega velikega rojaka povzdignil do časti oltarja.

Brihtal Trnjevec.

Neke nedelje je prosil sosod Trnjevec, da bi mu posodil vola, da bo šel po apno, ker pride v ponedeljek zidar za prav zgodaj. — Trnjevec je pomežiknil in rekel: »Jaz že dam vola, pa ne vem, če bo vol hotel iti, ker je danes nedelja. Sosod je razumel opomin, vendar je rekel: »Saj vol ne pozna božjih zapovedi!« — »No, potem sta pa oba enakal: se je namuznil Trnjevec in mu ni dal vola.

Novi grobovi

Sv. Gregor. Ko pokriva spečo naravo bela snežna odeja, se je zavila »Ta gorenja hiša« na Pustlem brbu nenadoma in nepričakovano v črno žalino. Umri je oče Marolt Franc v 83. letu življenja. Dne 8. februarja je še praznoval v krogu svojih dragih domačih svojgo zvesto in res vzorno življenjsko družico Marijo zlati ljubiej zgledega zakonskega

življenja. Nihče ni slutil, da bo ravno zlata poroka ločila dvoje tako plemenitih src, od katerih je eno šlo po večno in zaslužno plačilo. Saj je bil pokojni, dokler je še mogel, vsestransko usmerjen javni delavec. Dolgo vrsto let je bil delaven občinski odbornik, ki je predarno in neumorno skrbel za blaginjo in napredek bivše greške občine. Zlasti ga je odlikovala dobrosrčnost in radodarnost. Bil je velik dobrotnik cerkve in reževev. Njegova hiša je bila in je še škorno zavetje pomoči potrebnim. »Domoljub« prihaša v njegovo hišo od ustanovitve. Kljub mrazu in velikemu snegu je prišlo mnogo prijateljev, in znanec da se pri pogrebu poslovje od blagega pokojnika. Naj uživa pri Bogu zaslužno plačilo. Zaljuče tolaži Bog!

Sv. Ana v Zažarju. Dragi Pavle! Kaj te res ni več med nami? Kaj si nas res zapustil in se iščil od nas za vedno? Veliko obeta-jo in pripravljen pomagati vsem, si omahnili v naročje neizprosne smrti. Kakor noraz-čevala cvetka, ki jo ozebe mraz, je ovenelo tvoje nadežno življenje. V 19. letu je ugnanilo. Očel si k mamie, ki je šla tja že pred Teboj. Kako tu-robno se mi je zdelo zvonjenje, ko so Te, dragi tovariš, polagali v prerani grob k zadnjemu počitku. Krasno zelenje in cvetje je krasilo tvoj mrtvaški oder. Na zadnji poti Te je spremljalo vse, kar je moglo boditi. Sedaj bivaš tam, kjer je večna pomlad, kjer ni zlobe in brezsrčnosti. Počivaj, dragi Pavle, v miru! — Tovariš.

Toplice. Najstarejša Topličanka so Muškatova mati. Človek bi ne verjel, da so izpolnili 92 let, ker so še tako pri moči. Res, da ne gredo dosti iz hiše, a so doma vedno vedri in vedo marsikaj povedati iz zgodovine Toplic. Tudi so bili dolgoletni naročnik »Domoljuba« in tudi zdaj mora biti ta časopis v hiši, tako pravijo. Bog daj dobri Muškatovi mami doživeti v zdravju in zadovoljstvu še vsa tista leta ki jih jim je Bog namenil!

V Brälljnu pri Prečni je odšel na drugi svet kmet Klemenčič Franc, v Potočni vasi pri Prečni pa kmet Vrček Mihael. — V St. Petru pri Novem mestu je zaspala v Gospodu izvrstna žena 74 letna Marija Novak. Zapustila je deset dobro vzgojenih odraslih otrok. Mož ji je umrl že pred 16. leti. — Na škocjanskem pokopališču pri Mokronogu, v čigar območju žubori v daljo bistra Radulja, ki je pred mnogo leti šumljala uspravkono rojaku — velikemu Ignaciju Knoblarju. Je te dni našel svoj poslednji mirni dom Martin Kotar. Poleg skrbi za številno družino, je bil pokojni dolgoletni cerkveni ključar, dve desetletji obč. odbornik, svetovalec in marljiv sodelavec v delu za dobrodelnost. Zavratna bolezen za je zadnja leta priklepala na kolna-

sko posteljo. Trpko preizkušenega, vprav dopolnjujočega 70. leto starosti, je sedaj smrt postavila v boljše življenje. — Pred kratkim so v Brusnicah pri Novem mestu položili k večnemu počitku Paderšičeva mater iz Dol. Suhadola. Bila je plemenita duša. Kako se je Paderšičeva mati vsako leto radovala, ko so začele njene številne češnje cvesti. Kako je pokojnica sipala dobrote, ve le ljubi Bog, ki naj ji da uživati večni češnjevi raj v nebesih. — V Dol. Logatcu so dejali v grob skrbnega soproga in očeta viš. nadzornika proge v p. Franca Glazarja. — V Ljubljani so odšli v večnost: hčerka profesorja Danica Sotošek, zasebnica Marija Gerkmann, soproga žel. uslužbenca v pok. Marija Mihovec, veleindustrijec Avgust Praprotnik in Katarina Savnik. — Naj počivajo v miru! Proostale tolaži Bog!

Umrli so še: na Kiju pri Novem mestu Marija Bevc, vzorna žena, globoko verna in usmiljena do ubogih in trpečih; v Gobjeku pri Sv. Križu pri Litiiji dobra mati 87letna Marjeta Babšek; v Pečinah najstarejši vaščan 91letni Janez Kuštrin, 24letna Suzana Podgornik, Lucija Mrak, Marija Klemenčič; pred dvema letoma v Aleksandriji pa njena starijša sestra Katarina. — V St. Petru pri N. mestu so pokopali 30letno ženo Terezijo Gotlib, na Selu 76letno Marijo Novak, na Lomnici pa 40letno Frančiško Rifelj. Svetila jim večna luč! Proostale tolaži Bog!

Okrog sosedov

s Zajce so z rokami lovili oni dan v Ražaju. Huda zima jih je prignala v neposredne bližine hiš in ker zaradi visokega snega niso mogli bežati, so jih ljudje kar z golimi rokami lovili žive. Tudi nekaj volkov se je pojavilo v samih vaseh.

s Cene semenske pese v Srbiji. Komisar za nadzorstvo nad cenami v Srbiji je določil najvišjo ceno za očiščeno-slakorno semensko peso na 23,50 din kg. Slakorne tavnine bodo oddajale seme kmetovalcem z poplačilom 0,50 din pri kilogramu.

s V Belgradu je bil obsojen neki mesar na 20 dni zapora in 5000 din denarne globe, ker je prodajal klobase iz oslovskega mesa.

s Še okrog 5000 kolovratov je še na Stajerskem, se je izkazalo ob pribliki kmetijske razstave v Mariboru.

s Varčevanje s kurivom v državnih uradih. Zaradi težkoč pri nabavi kuriva so v hrvatskih državnih uradih uvedli največje varčevanje. V vsakem uradu je določen poseben uradnik, ki bo vodil neposredno nadzorstvo nad potrošnjo. Do konca marca se bo moralo uradništvo stisniti v sobah, da ne bo treba ogrevati vseh prostorov.

s Ostra kazen za verižnike. Po vseh srbskih mestih oblasti neusmiljeno preganjajo verižništvo in ga kaznujejo z visokimi denarnimi globami. Tako so na pr. v Žužegarju kaznovali tudi bivšega župana, industrialca Stojkovića, z globo 300.000 din, ker je prodajal drva po višjih cenah, kakor so pa zanje uradno določene.

s Novi predpisi za prehrano. Srbsko ravnateljstvo za prehrano je pred kratkim izdalo nove, poostrene predpise glede preskrbe prebivalstva z živili. Tako je pozvalo vsa gospodinjstva, da morajo ravnateljstvu prijaviti vse svoje domače zaloge moke. Vsi, ki imajo moko doma, do konca meseca marca ne bodo dobili nakaznic za kruh.

s Urad za zaščito delavske mladine so osnovali v Zagrebu. Naloga novoustanovljenega urada je, da se bo brigal za delavske pogoje mladih ljudi, prav tako za stanovanja, hrano in za zdravstveno stanje mladih delavcev.

s Hrvatsko ministristvo prosvete je odredilo, da sta od vseh tujih jezikov, ki se poučujejo na hrvatskih srednjih šolah, obvezna za vse učence samo italijanščina in nemščina.

s Hrvatski Sabor je Poglavinik dr. Pavelič 23. februarja slovesno odprl. V svojem nagovoru je izrekal zahvalo Benitu Mussoliniju in Adolfu Hitlerju za omogočitev nezavisne države Hrvatske.

s Ko je peljal težko naložene sani, je pridrel snežni plaz proti hlapcu Alojziju Majhničju iz Sv. Križa, občina Šober na Stajerskem. Plaz je hlapca pokopal pod seboj in ga poškodoval do smrti.

s Vse šole v Šabcu, ki so bile zaradi hude zime nekaj mesecev zaprte, so spet začele z rednim delom.

(Nadaljevanje.)

(Povest iz časov cesarja Septimija Severa, 198—211.)

»Jaz pa nisem. In ne bom.«
»Potem pa mora biti kaka ovira, kako nasprotnovanje.«

»In to bi bilo?«
»Ali je tvoja izvoljenka lepa in mlada?«
»Lepa kakor sama boginja. V celi Aleksandriji je le ena sama.«

»Potem ti pa gotovo nasprotujejo boginje z Olimpa, Jumona ali pa Diana. Morda še kakšna druga.«

»Rad bi poznal tisto, ki bi si upala meni kljubovati.«

»Eno vprašanje, ljubi moj Prob?«
»Svobodno!«

»Ali je tvoja izvoljenka rada čistila naše bogove?«

»Mislim, da!«
»Misliš? Kaj pa, ali je niso morda mešali in trapili kakšni nauki nekega Jezusa Nazarenčana? Saj si slišal včeraj, kaj je bilo povedano. Ali se spomniš?«

»O teh budalostih mi bodi tiho!«
Vanufrija ga pomenljivo pogleda. Kakor bi mu bila hotela prodreti z očmi v dušo. Zdelo se ji je, da je prišla na resnično misel, na sled, zakaj njena čarovna pijača ne pride do veljave.

»Kaj pa, če bi le čistila tistega Jezusa? Pri ljudih sedanjih dni je vse mogoče.«

»Sumljivo se mi zdi, ker ji tista pijača nič ne zadeni. Kaj meniš?«

»Prob je gledal zmeden predse. Ali se je zavedal tiste stare resnice, da je ni take nespameti pod soncem, da bi je ljudje ne mogli verjeti. Vanufrija je zadela na pravo struno, na struno sunničenja.«

»Prob se je začel nemirno presedati. Ni si upal reči ne tako, ne tako.«

»Za danes imam dosti, Vanufrija,« je dejal in se začel poseljavljati.

»Premišl, kaj sem govorila. Vanufrija govori marsikaj, ne govori pa tjevdan.«

»Dolžan?« je še jecljal.
»Danes še nič. Počakajmo!«

»Kaj bi bil Prob mogoč dognati in ugeniti, kdo se skriva za besedami: »Danes še nič...«

»Pa ni mogel...«

IV.

»Kaj naj ti povem, mama? Danes je bil na smrt obsojen moj dolgoletni učitelj Leonid. Njegov sin Origen je pa tudi zapustil naše mesto. Menda se boji novega, napovedanega preganjanja.«

S to besedo se je vrnila domov deklica Potamiena.

»Strašni časi se nam obetajo.«

»Strašni,« je pripomnila njena mati Marcela. »Naš Gospod Jezus Kristus jih je že davno napovedal. In njegova beseda je resnična, vekomaj resnična.«

»Bojim se prihodnosti. Sam ljubi Bog ve, kaj bo z nami,« pripominja deklica.

»Bodimo pripravljani, kakaj ob uri, ko ne mislimo, bo prišel Sin človekov. Tako nas je na težke čase pripravil Gospod sam,« je menila Marcela.

»Heron čaka in prosi dovoljenja za vstop,« omeni v hišo došla sužnja Serena.

»Naj vstopi!«

»Pozdravljen, brat v Kristusu!«

Nekam bojazljiv je bil njegov korak, pritajena njegova beseda: »Oh, kaj smo dočakali!«

»Zaupajmo!« je bodrila na vse strani stara Marcela.

»Mlad sem še in neizkušen, ne vem, kako bo. Kar skrbi me.«

»Pisano je: Jaz vam bom dal zgovornost in modrost, ki se ji ne bodo mogli ustaviti vaši nasprotniki,« je mirila preudarna Marcela preplašenega novokrščena in sorodnika Marcelino hiše.

»Lepo ste me poučili; Vsevedni vam plačaj.«

»Le zakaj morejo ljudje biti tako hudobni,« je vpraševala Potamiena, »da preganjajo tiste, ki hočejo po svoji volji Bogu služiti.«

»Najprej zato,« je mati poučevala oba, »konec Kristusa sovražijo. Ako vas svet sovraži, je nam Gospod naprej povedal, vedite, da je mene prej sovražil, ko vas. In ko bi mi hoteli iti eno pot s sovražniki Gospodovimi, bi se oni nas oklenili, z obema rokama. Zakaj mi bi jim bili za tolažbo in za pomirjenje vesti. Ker jim pa mi s našim življenjem vzbujamo vest, zato pa nas sovražijo. Ko bi bili mi s svetom eno, ali mislite, da bi nas svet ne ljubil? Ker pa nismo od sveta, zato nas svet sovraži. Pa ravno zato, ker Kristusa sovražijo, ravno zato nebote skrbe, da se Kristusova beseda uresničuje. Ali ni tako?«

»Prav tako je, kakor ti govoriš, mati.«

»In v svoji zaslepljenosti si celo domišljajo jejo ti ljudje, kakšno uslugo napravijo Bogu, samemu, ker preganjajo njegove ajemu zveste častilce. Kako je že govoril naš Gospod? Pride celo ura, da bo vsak, ki vas umori, mislil, da služi Bogu. Poglejte, vse to je nam in njim v pouk odkril je davno naš Gospod, kateremu bodi čast in hvala vekomaj.«

»Marcela, vedno bi te poslušal. Koliko več in kako znaš povedati,« je menil mladi Heron.

»Težki dnevi, hudi dnevi!« pripominja Potamiena, »in mi bi se morali teh hudih časov menda celo veseliti. Saj je rečeno: Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih.«

»Ne bo čisto prav, moja hči; svete besede moramo dobro poznati in jih prav razumevati. Povedano je res tako kakor pravi; a naš dobri Učenik, ki nas je hotel pripraviti na hude in težke čase, je tudi rekel, da homo jokali in žalovali, ko se bo svet veselil. Ni nam prepovedal jokanja in žalovanja; zoprno mu je samo tisto obupno žalovanje, ki vidi samo težavo tega sveta, naprej pa nikamor ne vidi. Povedal nam je pa naš Gospod, da bomo sicer žalovali, da se bo pa naša žalost spremenila v veselje.«

»V nebesih, ali ne?«

»V nebesih, pa tudi že na zemlji. Kako je obetal apostolom? Zdjaj žalujete; ali spet vas bom videl in veselilo se bo vaše srce in vašega veselja vam ne bo nihče vzel. Gospod je umrl in bil apostolom vzet, pa je vstal iz groba in apostoli so se veselili, ko so ga zagledali spet živega. Tako je bilo vedno in bo vselej. Žalost mine, veselje pa pride. Nenadoma, nepričakovano. Tako bo tudi v našem sedanjem preganjanju. Pa če bi tudi veselja na svetu več ne dočakali, čaka nas pa veselje tam, kjer ga naši neprijatelji nikdar ne bodo gledali, v nebesih. To upanje imamo, mi, božji neprijatelji ga pa nimajo.«

»Prijetno se je takole razgovarjati,« je omenil mladi Heron.

»Še prijetneje bo pa gledati resnico. Vedno je še resnična tista beseda, ki pravi, oko ni videlo in uho ni slišalo in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo.«

»Oh!«

S takimi pogovori so se menili Marcela in njena hči in pa bratranec Heron in se med seboj tolažili. Trpljenje sicer pribaja nad nas, čuje pa nad nami tudi dobrotno očetovo oko, ki ne pusti samo deževati na nas, ne pusti, da bi bobnel in rohnel nad nami samo grom, živgale samo strele in bila toča, ampak nam hoče dati tudi lepe, mirne in jasne sončne dneve in nas hoče gledati tudi z jasnimi in vedrim obličjem...

V.

Prob je hodil zamišljeno po aleksandrijskih ulicah. Iz ulice v ulico, s trga na trg. Srečaval je ljudi in obraze, zaželenega, lepega in jasnega obraza lepe Potamiena pa ni srečal nikjer.

»Kje neki hodi? Kje se neki mudi?«

Tako je premišljeval in ugibal.

»Ali je res Potamiena zašla med častilce Jezusa Naza enčana?«

(Nadaljevanje prihodnj.)

130 letni oče in 105 letna mati. Starena Bolgarka se je vedno jafica pričeta.

Tobak se poznal Indijanci v daljni Ameriki že takrat ko je prišel Kolumb kot prvi belokozec. K njim so prišli Besseni, tobak je pomagal v tistih časih pripo za pušenje. Gorenjci in večji delci Besseni stihano so iztuhli avanci, ki pravijo dema vohana. S tobakovim dimom so se Indijanci že pred stoletji omamili.

Tobak je strupena rastlina. Vsebuje nikotin. Vsekar je zanimivo da se umni učenci že vzgajali tobak, ki je skoraj brez nikotina.

Z gojitve tobakove rastline je ohiho dela skoro vse leto. Mesem marca dode kmetje v monopolisti postajali semu. Preden ga posevijo, ga pomakajo v pepelnici nato vrzajo tobakovo semo v posebej izdelane šele. Te pokrijejo z debelo plastjo gnoja in jih dobro zalivajo, dokler jih ne presadijo.

Presaditev vrše po veliki ženski in izru vtraka svojo posebno posel. Prva vrsta v zemljo izlozevi kolček in z njim izvta lokotico. Namjo vtakne sadiko in jo prihrdi s klinom. Druga prilija k sadiki vode tretja jo pravično zavuzi. Na njivo k meti okrog 15 avov gre do 10.000 sadik. Rastline k se se posušijo, zamenjajo z novimi. Med letom jih je treba večkrat okopat. Čim manj je ročec, ko sadike roči, tem

Tobakne liste narečujejo na travici in jih suše ob hišah.

Sladka travica in njena uporaba

pa tudi v Belgijo in Nemčijo. Huda tednja sekavca pri proučaji tobaka v inozemstvu na isti Bolgarske in Albanije, ki se tudi poznata s zveznim tobakom.

Ko se tobak pravično osuš, težko vohka živometska s tobakom list obložena serva, proučijo po krogarju.

Konec jeseni sprejema državni monopolisti prava tobak od proizvajalcev in ga dovajajo v monopolisti skladišča. Tam pregledajo tobak in ga najprej ocenijo po kakovosti, ki je močno odvisna od tega, kakaj s tobakne liste upal, sošil in hranil, preden si jih izročijo monopolisti skladišču.

Voznajo več vrst tobaka. Boljšeje pialčevost seveda dražje kakor slabše vrste. Pred petimi leti pa je monopolisti uprava pialčevala pialčevalen tobaka pravično osušene tobakne liste po kakovosti od 10 do 25 din za kilogram in se dražje. Nekateri večji proizvajalci tobaka v Hercegovini, v južni Srbiji, Dalmaciji in Črni gori so prešli od monopolisti uprave za tobakne liste letno tudi do 50.000 din.

Bivši jugoslovanski državni monopol je prodajal tobak v mnogi druge evropske države, predvsem na Poljsko in v Češkoslovaški.

Trije vrste bolgarske kadilca.

pa tudi v Belgijo in Nemčijo. Huda tednja sekavca pri proučaji tobaka v inozemstvu na isti Bolgarske in Albanije, ki se tudi poznata s zveznim tobakom.

Zanimivo je odlašanje tobakni listi grede najprej s skladišča. Tam se pravično najprej opravka tako imenovana fermentacija ali kvašenje tobaka. Tobakne liste s pomočjo zvezne obrabne nadeže s grede, vohane do 1 in pol mesca. Tam se tobakni listi vohane časa, da se spravejo do okrog 50 stupinj Celzija tople. Pomen grede razumevajo, sililne in za sovnože. To se poznajoja, stikler s grede po

novno zložen tobak ne izgubi vročine, nakar je kvašenje, ki traja okrog dva meseca, gotovo. Popolnoma skvašen in zopet sortiran tobak zloži nato v močno stisnjene bale in shranijo do uporabe. Skladišča pošiljajo tobakne zvitke po potrebi domačim tovarnam, oziroma z dovoljenjem pristojne državne oblasti na svetovni trg. — Ko pridejo v tovarno, se snopiči razvežejo, natančno pregledajo in ponovno sortirajo. Prijeten vonj (aroma) tobaka je odvisen od kraja, kjer je tobak rasel, zato razne vrste tobaka raznih krajev mešajo, kar je seveda tajnost.

Ob letnobaka.

V ekipečih šeno tovarne

Tako pripravljene liste navlažijo. Nato tobak spravijo v shrambe, kjer se zopet kvasi. Zdaj šele pridejo tobakni listi v rezalne stroje različnih mer, zatem pa v cigaretno stroje. Naj omenimo, da napravi v običajnih prilikah en sam stroj nad pol milijona cigaret dnevno.

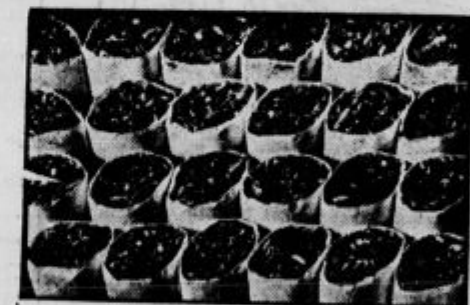
Od cigaretnega stroja romajo cigarete v pakovalnico, kjer vrše delo nekaj s stroji, pa tudi ročno. Cigarete pridejo v škatlice raznih velikosti, nato v primerne zaboje od 100 do 40.000 komadov. Zaboje s cigaretami zlože končno v prodajno skladišče, kjer so na razpolago založnikom.

Za fajfo ali pipo so prišli do začetka sedanje vojne vpoštev v prvi vrsti prekmurski tobaki in to zato, ker vsebujejo dosti smole in imajo liste močne sestave. Prekmurski tobaki za cigarete niso prikladni.

Tudi tobak za pipe sortirajo in je zanimivo, da drugih tobakov ne parijo, tobak za pipo pa se mora, preden gre na rezalni stroj. V primerne zavojčke raznih velikosti spakiran gre nato tudi tobak za pipe v skladišča in zatem v prodajo.

Tobak za čik ali klobase so bile do te vojne narejene iz domačega prekmurskega tobaka. Tobak za čik pripravljajo na sličen način, kakor tobak za pipo ali cigarete. Nato se posamezni listi zberejo; lepše liste porabijo pri klobasi za zunanji omoč, druge za notranjost. Listi se navlažijo, da se ne lomijo. Taki pridejo na predilni stroj, ki sprede klobaso.

Klobase zvežejo v snopiče po pol kilograma. Ko so izdelane, gredo klobase v peč, kjer se »spečejo«, podobno kot prašičje krvavice. V sušilnici ostanejo klobase tri do štiri dni, nakar se ohlajene postavijo v klet, da se zopet na-

Pogled na vrteče s sortiranim tobakom

Tobakna tovarna v srbskem Nišu.

navlažijo. Na ta način dobi klobasa pravi okus za naše čikarje. Ko so klobase za čik dovolj navlažene, gredo v prodajo.

Precej drugačen je postopek s cigarami. Vse boljše vrste naših cigar so se do zadnje vojne izdelovale iz inozemskih tobakov. Bivša naša monopolisti uprava je nakupila tobak za cigare navadno na Holandskem, kjer so veliki tobačni trusti s tobačnim trgov. Iz inozemstva dovedeni tobak smo doma sortirali za cigare razne kakovosti in raznih imen.

Cigara sestoji iz vložka (notranjost), pivoja in omota (zunanjost). Za vložek pridejo vpoštev različne vrste tobaka, ki niso sposobne za pivoj, oziroma za omoč. Boljši listi — navadno tobaki s Sumatre — se porabijo za omote in deloma za pivoje, za katere vzamejo običajno tobake iz Jave. Ostale vrste inozemskih tobakov pridejo v uporabo za vložke. Pri pripravi za cigare izločijo iz listkov žile. Potem se mešajo razne vrste tobaka na poseben tajen način, od katerega zavisi kakovost cigar.

Indijanska pipa

Iz domačega prekmurskega tobaka so v polpreteklem času izdelovali znane »kratke cigare«, iz drugih inozemskih vrst pa boljše vrste cigar. Tudi dobroti cigar je zelo odvisna od mešanice tobaka iz različnih krajev. Samo znana viržinka ima resnično samo tobak iz Virginije. Gotovim vrstam tobakov morajo, da izboljšajo okus cigar, odvzeti gotovo količino nikotina.

Cigare se vse izdelujejo samo na roko. Za izdelavo sta potrebni spretnost in praksa, posebno za boljše vrste. Delavka mora že v roki imeti občutek pravilne teže, debeline in oblike cigare. Spretna ženska dovrši dnevno v osmih urah od 230 do 410 cigar.

Vse vrste smodk, razen viržink, braziljk in cigarillov, se izdelujejo na tako imenovane forme (modele). Gotove cigare se zvežejo v snope in zlože v stikalne omarice, kjer se sušijo. Zanimivo je tudi to, da so cigare sposobne za porabo šele po treh do šestih mesecih.

Nosljanec napravljajo iz odpadkov različnih vrst tobakov na ta način, da se dobro osušen tobak zmelje v tobačno moko, nakar se z različnimi prmesmi, ki so tajnost, kvasi in je sposoben za nosljanje šele po dodatku različnih dišav.

Tobačni izvleček izdelujejo iz odpadkov oz. iz tobačnega prahu. Najprej ga namočijo, nato pa mu vodo izsesajo, da ostane čisti nikotin, ki se uporablja zlasti v sadjarstvu za zatiranje mrčesa.

RADO MURNIK

Matajev Matija

VESELA NOVELA

Mrgoljava po mestu je prihajala čimdalje večja: srečaval je delavce, delavke, pohajkujoče, leseno se držeče vojake, vesele dijake. Pisana množica, vedni ropot, hrup in šunder med zidovi, vse mu je težko leglo na dušo, vajeno le proste prirode tihoga gorskega zakonja. Čutil se je tako tujega, zdelo se mu je, da je v veliki ječi, in obhajali so ga dozdaj nernani občutki: tožilo se mu je po domu. Pošelego se mu je nazaj med gore, na Matajevino. Siloma se je otreseel neveselih misli in krepkeje korstil dalje.

Ves motoglav, malone omamljen po toliko novih vtisih, jo je primahal mimo gostilniškega vrta in takoj občutil žejno. Pod kosatimi kostanji je sedelo nekaj gostov. Matajev Matija je veselo pospešil korake po hroščem, belem pesku in stopil k pogrnjeni mizi. Svoj ljubi dežnik in palico je naslonil ob drevo, položil pisano culo na mizo in sedel moško in široko na stol.

Priletel je bled, skrbno počesan fantič, ves črno oblečen, v sukcnjaci na škrice, in vihtel belo brisalico.

»Polič najboljšega!« je naročil Matija in imenitno pogledal po drugih gostih. »Skoraj bi bil pozabil jesti in piti, he he!«

Dečko je prinesel pijačo in okroglih žemelj. Mataj pa je iztrebil kos sira iz cule in pipec iz žepa.

»Kako naj pa jem ta drobiž, da se mi ne bodo smejali oni tam, ki me gledajo tako debelo, kakor bi me hoteli zajeti vase?« se je vprašal in prebiral žemljice. »V Zaplani imajo najmanj trikrat večje žemlje in štirikrat večje reglje. Ali naj devljem po dvoje teh drobnih kruhkov naenkrat v usta ali samo po enega?«

V tem je prišla zalo oblečena natakarica z usnjeno torbico in rdečo vrtnico za pasom k Matajevi mizi, za njo pa krepak gospod.

»Polič najboljšega!« je naročil Matija in imenitno pogledal po drugih gostih.

»Dober večer, ljubi močič!« je nagovoril gostilničar Mataja. »V hiši imamo sobo, ki je za take goste, kakršni ste vi. Preselite se tja! Tukaj je za gospodo.«

»Naj ne bom dolgo tukaj, nikarte se ne bojte, nič ne bom gospodi na poti!« ga je tolažil Matija. »Pozno je že, kmalu moram k sestri. Počakajte no, da se malo okrepm: Bog ve, kako dolgo bom moral še iskati Spelo po mestu!«

Tako je Matija obsedel in mirno užival vino, sir in žemljice. Ko je izpraznil svoj polič, je zahteval drugega.

Polagoma je prihajalo vedno več gostov. V vrhovih lepih kostanjev so se igrale krotke luči zabajajočega sonca in prijetno hladilen veter je sapjal Mataju v obraz.

Na odru blizu njega so se pokazali godeci z velikimi in majhnimi piščalkami, trobentami in drugimi žudnimi svirali, kakršnih Matajev Matija ni

bil še videl nikdar. Sedli so na stole; pred sabo je imel vsak svoj kos počehkanega papirja na stolcu.

»Slabo znajoč jih je obsodil Mataj, ko so uglašali in potkušali svoja glasbila. «Vsak brizga in šušnari, piska in trobuzlja tja v en dan, kakor se mu pač ljubil To ali pa nič! Sram jih bodil! Znajo pa zaplanski godeci vse bolje! Če bi prišli ti mojstri-skaze k nam, bi bili tepeni, da bi bilo gredo! Zakaj nisem poslušal krčmarja, ki mi je povedal, da je tukaj le za gospodo!«

Tedajci je stopil gospod s črno paličko mednje in potikal z njo na svoje stojalo.

»Dobro jih je ugnal močič!« se je oveselil Mataj. »Tako so se zbalj njegove šibe, da so umolknila vsi!«

Začeli so svirati, izprva rahlo in počasi, potem pa z mermor glasneje.

Matajev Matija pa je nallil svoj kozarec do vrha, nataknil kos sira na pipec in šel oboje ponujat kapelniku

»Zdaj pa že, zdajci!« je kimal Matajev Matija odobravalje. »Dobro jo žingajol! He he! Kaj vse naredi šiba, dobrodelna mati! Lej, lej, kako jim mojster miga in žuga ž njo in jih roti, sicer bi mu razbili nemarni divjaki rene in boben in vsel! He he!«

Prijazno je kimal, kazal svoje okajene zobe ter bobnal s kitnato roko po taktu na mizo.

»Presneta reč vendar, zakaj pa nič ne plešete, ko imate že godbo?« je vprašal natakarico. »Saj prostora je tukaj dovolj, he he!«

Ona pa se mu je le nasmehnila in hitela na drugo stran, kamor so jo klicali žejni poslušalci.

Ko je utihnila godba, je jelo občinstvo burno ploskati, Matajev Matija pa je nallil svoj kozarec do vrha, nataknil kos sira na pipec in šel oboje ponujat kapelniku.

»Dobro ste jih krotlili!« ga je pohvalil. »Nato, okreptajte se malo, prijatelj!«

Občinstvo je vstajalo s sedežev, se smejalo vsevprek in jelo ploskati iznova.

»Ako ste pijani, pojte spat!« je velel gostilničar, ki je prihitel k Mataju.

»Od dveh poličev ne bom pijan, he he?« se je smejal Matija. »Presneta slabo me poznate! Ali je kaj tako hudega, če ponudim svojemu bližnjemu kozarek vina?«

»Pisčaje in izgubite sel!« »Dobrota je sirotale!« je vzdihnil Matajev Matija, plačal, pobral svoje reči, prijazno pokimal kapelniku in odkorakal z vrta. Občinstvu pa je bilo žal, da je bilo tako kmalu konec nenavadne zabave.

10.

Pri ljubi sestri.

V elegantno opremljeni obdnebi sta sedela v polumraku trgovca Anton Krajan in njegova soproga Beti pri mizi, ki je bila že pogrnjena za

večerjo. Močne obrvi, kratko pristrizena, tu in tam že malo osivela brada in dolgi brki so dobro pristajali njegovemu izrazitemu, nekoliko bledelemu obrazu, ki so ga oživljale dobrodušne, bistroume oči. Zoltočasa dama v tanki obliki modrišve barve je bila životna, skoraj debela. Njena napeta lica, prebujna spodnja ustnica in hladne, sivkaste oči so ovajale oholost in samoglavost.

»Pojdi no, pojdi s svojimi takolimenovanimi boljšimi krogi! Naša Eleonora je po tvoji zaslugi prepojena s tujim duhom in komaj sem rešil sina.«

»Oh,« je vzklilknila prezirljivo, »ali naj občujem morebiti samo z rodbino tvojega brata, ki je preprost mizar in puši pipo na ulici?«

Vstal je in se naslonil na črnj klavir.

»Preprost, toda pošten!« jo je zavrnil. »Ljuba moja, vsak stan je vreden svoje časti. Ali sem ti kdaj očital, da si bila preprosta hišica, preden sem te vzela?«

Nejevoljno je pomajala z okroglima ramama.

»In kolikor vemo, tvoj brat tudi ni nikak grof ali milijonar, draga Elizabeta!«

Gospa Beti ni rada slišala svojega celega imena. Ozlovoljena se je vzravnala na svojem sedežu in se zaletela razdraženo in razdražljivo: »Moj brat je vendar vse kaj drugega kakor pa tvoji Lepo posestvo ima na Gorenjskem in ... in samo da bi hotel, bi bil lahko župan svojemu kraju!«

Ponosno se je dvignila in zasukala okretalce električne svetilke nad mizo, da so žirni tokci jarke luči zapluli po sobi. Popravila je bagrenordečo senčilo in zopet sedla na svoj stol.

»Tvojemu bratu želim vse najbolje!« je povzel gospod Krajan in dodal resneje:

»Toda pustiva to! Zdaj se morava pomeniti o drugi stvari! Poudarjam ti odločno, da mi nikakor ne ugaja, kar predeta vidve z Eleonoro za moj hrbtom!«

Gospa Beti je vprašujoče pogledala svojega moža in, neprijetno razburjena, jela trkati z nojo po medlobarvni preprogi.

»Privreda si najini hčeri čestilca jako dvomne vrednosti v hišo,« je nadaljeval on. »Jaz pa pravim, da iz te moke ne bo kruha!«

Ona se je zganila; hotela mu je hitro in rezko odgovoriti, pa ni našla takoj primernih besedi. Skozi odprta okna je plula mirna pesem večernih zvonov in slišali so se jasni klenki električnih voz in njih zamoško bučanje.

»O takih stvareh se ne bova ujemala menda nikdar!« je pripomnila zabavljivo in jezno pogledala svojega soproga izpod čela. »Ti bi dal svojo hčer najrajši kateremukoli komiju.«

Zaničljivo je zaokrožila ustne kote navzdol. Sta je in spustila zastore na oknih.

»Vprašati bi bilo treba le, če je poštenjak ali ne,« se je odzval naglo.

Nejevoljno je pomajala z okroglima ramama

»Kaj pa vendar moreš oponašati gospodu Ribitschu?« se ga je lotila iznova. »Mladi Ribitsch je izredno ljubezniv, značajan gospod, kakršnih je le malo!«

»Tako misliš ti v svoji zaslepelosti in Eleonora tudi, kajpada!« je dejal tiše. »Prevaral vaju je s svojim gladkim vedenjem, s svojimi priljubljenimi poklončki, ki so cenjali od bobonov tu spodaj v moji prodajalnici.«

(Nadaljevanje prih.)

Zenski svet..

Molk je zlato

Nikjer ni ta stari rek tako resničen, kakor v zakonu. Zakonska sreča je še mnogo bolj občutljiva in krhka, kakor vsaka druga sreča. Nemalokrat je odvisna od pametnega govorenja, a še večkrat od molka o pravem času. Žena, ki pozna posebnosti svojega moža in ki ji je mar za srečo v zakonu, bo ta pravi čas kmalu spoznala in se po tem ravnala. Naučila se bo molčati tudi takrat, ko bi rada govorila in ko bi v gotovem oziru bila zato upravičena.

Nikakor ni vedno lahko molčati, posebno takrat, ko se žena zaveda, da ima ona prav. Brez dvoma ni pametno, da bi ob takih prilikah žena možu pridigovala ali se celo prepirala z njim. Takšni prepiri, tudi če se končajo s spravo, pustijo v srcu obeh nekaj zagrenjenosti. Skupno življenje ni več tako priskočno in posledica je ta, da mož išče utehe drugje.

Toda kaj naj žena stori v takšnih primerih, če ne sme očitati in grajati, če ne sme jokati in tožiti? Mogoče bi bil nasmeh ali pomilovalna beseda bolj uspešna, kakor dolga razprava. Na vsak način pa je v takem primeru molk — zlato. Če hoče žena svoje pravice uveljaviti, ali če hoče svojega druga prepričati, da ni imel prav, mora zato izbrati pravi trenutek.

Toda tudi druge prilike so, ko je v zakonu molk zlato. Zelo nespametno ravna žena, ki možu, ko se ves utrujen vrne z dela, začne tožiti o vsakdanjih neprijetnostih, o otrocih, ki je ne ubogajo, o hudobnih sosedih in podobno. Ljubezni nasmeh in prijazne besede v takih primerih mnogo več zaležejo, še posebno, kadar se mož vrne domov slabe volje. Če se ji zdi, da je njegova nevolja neupravičena, pa je molk najbolj uspešno sredstvo za ohranitev miru v družini. Res je to težko, toda molk je zlato!

Toda, kar je bilo rečeno o ženi, to velja prav tako o možu. Nemalokrat je bolje, da molči, čeprav ga nespametno ali lahkomišno ravnanje žene razburja. Molč je mnogokrat zgovornejši kot besede.

So pa primeri, ko je molk vse prej kot zlato. V takih primerih pa more le prava beseda, izrečena o pravem času, ohraniti srečo v zakonu.

Prijetno uspavalno sredstvo

Vonj raznih cvetlic in tudi drugi duhovi učinkujejo kot uspavalno sredstvo. Vendar pa je zelo škodljivo, če imamo v spalnici cvetlice, ki zelo močno dehtijo. Nekatere vrste vonja pa blagodejno vplivajo na živce in priključijo spanec. Takšen je na primer vonj smreke. Malo platneno vrečko napolni s smrekovimi iglami in jo vtakni pod prevleko blazine. Vrečica pa ne sme biti preveč napolnjena, da ne tišči v glavo. Iglice ohranjajo vonj nekaj mesecev, nato jih je treba premenjati.

Posebnosti značaja

Pozorna mati spozna že zelo zgodaj pravi značaj svojega otroka. Sicer otrokovega značaja nikakor ne more popolnoma spremeniti, pač pa more popraviti slabosti značaja. Čisto jasno je, da ima mati mnogo več vpliva na otroka dokler je še majhen; tudi je nežno in sprejemljivo otrokovo dušo mnogo lažje oblikovati, kakor če bi čakala do takrat, ko se otrokov značaj že utrdi. Čimprej se vzgoja začne in kolikor bolj smotrna je, toliko bolj bo uspešna.

Nasveti

Da obvaruješ mlado zelenjavo pred močnim mrazom, jo pokrij s časopisnim papirjem. Kuhalnice, prepojene z maščobo, očistiš, če jih vtakneš v vrelo vodo in nato krepko zdrgneš. Nato jih splakni s čisto vodo. Milo imej vedno na suhem, še bolje na toplem kraju. Suho milo je mnogo izdatnejše. Rokavice iz usnja ne postanejo trde, kadar jih prekeš, če dodaš vodi malo soli. Mleko se ne sesiri, če splakneš posodo z boraksovo vodo.

Pletena bluza

Za izdelavo je treba 30—35 dkg volne. Kolčina volne je odvisna od velikosti bluze in od debeline volne. Če hočeš da bodo rokavi dolgi, moraš to upoštevati pri količini volne. Pripravi si tudi kroj, ker je delo tako mnogo lažje.

Luknjičasti vzorec narediš na sledeč način:

Najprej združiš dve pentlji v eno, nato oviješ nitko dvakrat okrog pletilke, potem snameš naslednjo pentljo, ne da bi jo pletla. Naslednjo pletes desno in nato spraviš pentljo, ki je nisi pletla, preko one, ki si jo pletla desno. Za naslednjo luknjico ponoviš isto delo. V naslednji vrsti pletes samo leve pentlje. Iz nitke, ki si jo ovila na pletilko, narediš eno desno in eno levo pentljo.

Za srednji del nasnuješ 104 pentlje. Najprej pletes dvanajst vrst same desne, tako da sta zunanja in notranja stran enaki. Naslednjo vrsto pletes 26 desnih, 27. in 28. pentljo združiš v eno, nato oviješ nitko dvakrat okrog pletilke, naslednjo pentljo snameš, ne da bi jo pletla, 30. pentljo pletes zopet desno in nato spraviš predzadnjo pentljo, ki je nisi pletla, preko zad-

nje. Potem pletes 10 pentlji desno. Naslednjih 24 pentlji pletes po zgoraj navedenem vzorcu tako, da nastane šest luknjic. Naslednjih 10 pentelj so zopet same desne. Nato ponoviš zopet prej opisani vzorec samo enkrat. Zadnjih 26 pentelj pletes zopet desno. Naslednjo vrsto pletes same leve. Iz nitke, ki si jo ovila okrog pletilke, pa narediš po eno desno in eno levo pentljo. 15. vrsta je enaka 13., 16. pa 14., tako nadaljuješ do konca. Za obliko se ravnaj po kroju. Za odprtino pri rokavih snameš na vsaki strani postopoma 11 pentelj.

Za zadnji del nasnuješ 98 pentelj. Najprej pletes 12 vrst, kakor za srednji del. Na obeh straneh pletes mesto 26 desnih pentelj samo 23. Za odprtino pri rokavih snameš šest pentelj na vsaki strani.

Za rokave nasnuješ 62 pentelj. Za rob pletes dvanajst vrst, kakor za rob srednjega in zadnjega dela. 13. vrsto pletes 19 pentelj desno, nato narediš iz naslednjih 24 pentelj luknjičast vzorec, kakor na srednjem in zadnjem delu. Zadnjih 19 pentelj pa pletes zopet same desne. Če narediš dolge rokave, nasnuješ manj pentelj.

IZŽREBANI REŠEVALCI

DOMOLJUBOVE NOVOLETNE KRIZANKE

20 nagrad: zbirko po 12 knjig druge polovice Slovenske knjižnice — dober: 1. Petrič Anton, Bojanja vas 30, p. Medika — 2. Stupica Mihaela, uradnica Agrarne banke, Ljubljana, Gajeva ul. 1 — 3. Valentinčič Anton, Pledičeville 28 — prov. Gorizia — 4. Nose Alojzij, mizar, Kolenča vas 11, p. Struge na Dolenjskem — 5. Klemenčič Franc, posestnik, Novo mesto, Mestne njive 4 — 6. Resnik Anton, Zameško 3, p. Skočjan pri Mokronogu — 7. Dr. Linaiger Ivan, seka, uprav. sod. v pok., Ljubljana, Vidovdanska cesta 9 — 8. Novljan Rozika, dijakinja, Jerova vas 4, p. Grosuplje — 9. Lahurnar Jožeta, Monte Sanvito 128, Slappe d'Irdria, prov. Gorizia — 10. Markovič Franc, Vir 32, p. Stična na Dolenjskem — 11. Petrič Alojzij, Lipsenj, p. Grabovo pri Raketu — 12. Rifelj Anton, posestnik, Zidna vas 46, p. St. Peter pri Novem mestu — 13. Iščar Anton, krojač, p. Freecije pri Ljubljani — 14. Skarabot Mirko, Seminarji Centrale, Gorizia — 15. Oražem Marko, posestnik, Dolenjavan pri Ribnici 56 — 16. Hrovat Janez, dijak, Baragovo sosesenže, Ljubljana, Bleiweisova c. 32 — 17. Vinjavec Antonija, Draga S. Elia, Trieste (za: Rokčeve, Nasirce »de) — 18. Papež Viljem, Tolčane 7, p. Zagradec na Dolenjskem — 19. Bobite Ivan, Stopiče pri Novem mestu 8 — 20. Bežina Jože, Retje 47, p. Loški potok.

10 nagrad: »Slovenec za 3 mesece zastoj dober: 1. Vodadžić, Kočevje, Corpus Christi H. 567 — 2. Mikelič Amalija, Lencjevica ul. 21, Maksinir, Zagreb — 3. Grabljevec Dorojeja, Kladezna ul. 11, Ljubljana — 4. Efr. Clerici Sloveni, Albano Antoniano, Via Marulana 124, Roma — 5. Šega Jožef, fotograf, Grabovo pri Cerkuici — 6. Remec Marija, Dobrunje pri Ljubljani 11 — 7. Mikit Janec, Gore nad Idrijo 57, p. Idria (Gorizia) — 8. Zupančič Jože, Arčevca 3, p. Zagradec na Dolenjskem — 9. Živec Fani, učit. v p. Scoppo 16, p. Dutillogiano (Trieste) — 10. Kocjan Franc, posestnik, Ljubljana, Dolenjska c. 25.

10 nagrad: »Slovenski dom za 3 mesece zastoj dober: 1. Florjančič Jožef, Bruna vas 16, p. Mokronog — 2. Langerholc Janez, smotnar, Stična na Dolenjskem — 3. Leban Ferdo, Cal di Canale 147 (Gorizia) — 4. Skarja Francka, Zavod stepih, Kočevje — 5. Dežman Ivan, Daljina vas 14, p. Luvčna pri Ljubljani — 6. Poje Ludvik, posestnik, Novi kot 9, p. Prezid — 7. Angel Ortjar, Rutte di Gracova 24, p. Gracova Serravalle, prov. Gorizia — 8. Kariš Stanko, kiplan, Dolenjavan pri Ribnici — 9. Verbič Ivan, Zeleničar, Proscje pri Ljubljani — 10. Čopi Marija, Razdrto 14, p. St. Jernej na Dolenjskem.

30 nagrad: »Domoljub za celo leto zastoj dober:

1. Udovič Antonija, Slivice 8, p. Raket — 2. Makovec Jožeta, vdova po žel. zvan., Tržaška c. 211, p. Vič pri Ljubljani — 3. Trobec Franc, minar, Setnik 13, p. Polhovgradec — 4. Jerič Anton, 2. v pok., Vipavce prov. Gorizia — 5. Grabnar Anton, del., Lomšče, Zaloška c. 11, Ljubljana — 6. Hrovat Anton, posestnik, Reber 23, p. Zuzemberk — 7. Skopec Marjana, šivilja, Frapročje 18, p. Polhovgradec — 8. Kramberger Marija, Čuvajnica 21, p. Cromajer 209 — 9. Prašnik Viktor, Čarobina 116, prov. Gorizia — 10. Cestnik Evgen, mizar, Dragutaj pri Črnomlju — 11. Vidmar Anton, Begunje pri Cerkuici 2 — 12. Klemenčič Viktor, zidar, Dev. Mar. Polje 189 — 13. Repar Ana, Dvor pri Zuzemberku 10 — 14. Graf Franc, Rakovnik, Ljubljana — 15. Bulkovec Janko, krojač, Zilje, p. Vinica pri Črnomlju — 16. Kragelj Joško, Modruza 2, p. S. Lucin d'Isanzo (Gorizia) — 17. Turčič Jože, Friljez 3, p. Ig pri Ljubljani — 18. Glevec Ivan, organist, Sita 3, p. Ig pri Ljubljani — 19. Kovar Franc, Voljajc njive 16, p. Mirna — 20. Čož Ivan, Ljubljana, Hanka c. 61 — 21. Petrič Anton, Duple 3, p. Vipavce — 22. Fivk Jožef, posestnik, Ziberče 32, p. Rovte nad Logatcem — 23. Campa Andrej, posestnik, Jelše 4, p. Mirna peč — 24. Čerk Jerica Rudolf, Borovnica 36 — 25. Zgur Rodolfo, Castiglano 33, p. Sessano (Trieste) — 26. Peterlin Marija, Dolščaki 5, p. Rob na Dolenjskem — 27. Reven Franc, mizarški pom., Vrhnika, Idrijska 3 — 28. Pavčič Marija, perica, Litjska c. 74, p. Moste-Ljubljana — 29. Ovca Alojzij, organist, Sv. Gregor 6, p. Ortnek — 30. Lenkovec Florjan, zeleznikar, Ljubljana, Šketova ul. 5.

100 nagrad: »Domoljub za pol leta zastoj dober: 1. Gabrovšek Marijana, Matena 37, p. Ig pri Ljubljani — 2. Malavaič Pavol ševljar, Butonjeva, Sv. Juli, p. Vrhnika — 3. Rijavec Vladimir, Tarnova della Selva 1, prov. Gorizia — 4. Kokalj Franc, pek pom., Dev. Mar. v Polju 150 — 5. Čuha Jakob, Podutik 8, p. Ljubljana VII — 6. Oražem Ana, Čejnjevek 23, p. Trebnje — 7. Vesel Alojzij, Hrib 87, p. Loški potok — 8. Berkovec Slavko, p. Vinica pri Črnomlju 54 — 9. Petuš Ivan, Hrib 6, p. Vrhnika — 10. Medved Janez, stud. theol., Ljubljana, Zrinjskega 7, 9 — 11. Macarol Vida, Croce di Tomatin 4, prov. Trieste — 12. Rimerc Marija, Na Klanačak 5, p. Moste pri Ljubljani — 13. Plos Anton, posestnik, Zimarice 6, p. Sodražica — 14. Nadrah Jože, Višnja gora 33 — 15. Ušenič Helena, Dolščaki 3, p. Rob na Dolenjskem — 16. Hrestar Ivanček, Smilhec pri Novem mestu 10 — 17. Pahor Roman, Ljubljana, Pribinova ul. 6 — 18. Buda Stanislav, Vel. Poljana 25, p. Ortnek — 19. Ražon Josipina, Na Dolih 6, p. Spod. Šiška — 20. Fabčić Franc, Orehova 11, p. S. Vito, prov. Gorizia — 21. Gavrova Janez, Dolž 37, p. Stopiče pri Novem mestu — 22. Kevina Franc, posestnik, Prigorica 63, p. Dolenjavan pri Ribnici — 23. Jerina Franc, Blatna Brezovica 51, p. Vrhnika — 24. Glavina Jožef, Kutina 1, p. Zagradec na Dolenjskem — 25. Nahtig Ana, Trebelno 33 — 26. Povše Alojzij, Sv. Vrh 20, p. Mokronog — 27. Vlahovič Barica, Vinica pri Črnomlju 15 — 28. Kogoj Majda, Biglia di Ranziato 135, prov. Gorizia — 29. Bučar Anton, Razdrto 14, p. St. Jernej na Dolenjskem — 30. Zidan Marija, Ljubljana Vodmatški trg 7 — 31. Kralj Rosanda, Slivica 5, Sna. Pelagio, p. Ančurina, prov. Trieste — 32. Bežeg Ana, Irča vas 16, p. Šmilhec pri Novem mestu — 33. Marinec Anton, Dolščaki 23, p. Rob na Dolenjskem

(Nadaljevanje na zadnji strani.)

Pazi le, da boš s srednjimi 24 pletla luknjičasti vzoreček.

Za obratnik nasnuješ 85 pentelj in pletes 20 vrst same desne, kakor za rob ostalih delov. Na začetku in koncu vsake vrste pa nasnuješ vsakokrat po eno novo pentljo. Končane dele sešiješ skupaj, nato obkvačkaš okrog vratu z enako volno.

Naši veliki možje

Pesnik Anton Umek-Okiški

Umkove pesmi so danes skoraj čisto pozabljene. Le ono lepo »Bodi mi zdrava, rožica zalac« je rešil napev: prešla je v pevsko last našega ljudstva in njena preprosta, ljubka vsebina, združena z mičnim napevom, jo bo ohranila poznejšim rodovom.

Umek je nekoč zavzemal vidno mesto med pesniki »Slovenskega glasnikar«, prvega našega leposlovnega časopisa, ki ga je izdajal neumorni Anton Janežič. Časi, ko je Janežič polagal temelje svoji velikopotezni slovstveni organizaciji, so ena najlepših dob slovenske zgodovine. Slovenstvo se je prebujalo na vseh področjih, strankarski prepripi še niso vznemirjali rodoljubov in naša kultura je rasla še iz čiste in nepokvarjene narodne tradicije. Slova je vladala v ogromni večini narodno prebujenega ljudstva in med maloštevilnim, šele nastajajočim stanom slov. prosvetnega razumnštva. Ta slova pa ni bila puho slovaštvo, ki iz mehkužne želje po miru in udobnosti odklanja vsak upravičen načelen boj. Tu so delovala še zdrava narodna izročila: Slovence je poleg jezika in krvne sorodnosti vezalo tudi več ali manj enotno prepričanje in enotni življenjski nazor. Vprašanja, iz katerih so pozneje Stritar, Jurčič in Kersnik naredili predmete najhujših razprtij, so bila takrat še velika in nedotakljiva nespornost.

V tej dobi je pela Umkova lira. Ni pela dolgo in ni pela mnogo. Umku je bilo usojeno kratko življenje. Rodil se je l. 1838, pri Sv. Ani na Okiču. Po dovršeni gimnaziji v Ljubljani je l. 1862, vzbudil občo pozornost z lepim govorom, ki ga je imel na zbrane osmošolce in v katerem je sosolce navduševal, naj se temeljito uče materinega jezika. Njegove prve pesmi, ki jih je objavjal v »Zgodnji Danici«, opevajo Mater božjo. Iz rušnice je prevedel mogočno Deržavino pesem »Bog«. Najbolj znani pa sta njegovi obširni pripovedni pesmi »Abuna Soliman«, kjer opeva slovenskega misionarja in raziskovalca afriških pustinj Ignacija Knobleharja, ter »Slovenska blagovestnik«, v katerih je v vezani pesniški besedi podal življenje slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda.

Ko je neumorno marljivo Janežič začel izdajati »Slovenski Glasnik«, je našel v Umku zvestega pomočnika in sodelavca. Umek je pisal za »Glasnik« pesmi in povesti.

Umkovo pero se je najraje razpisavalo o naših velikih možeh: pisal je o prof. Globočniku, o škofu Wolfu, o škofu Vidmarju, prof. Macunu, Jeranu, Janežiču itd.

Njegove pesmi je dal na svetlo njegov pesniški vodnik in blagi vzgojitelj Anton Janežič.

Od njegovih povesti naj omenimo: »Zakletno mesto« (1878), »Previdnost božja«, »Lazarjeva dvojčka«.

Z Dunaja je marljivo dopisoval v »Danico«. Ko je Janežič ustanovil »Besednik«, leposloven časopis za preprosto ljudstvo, je l. 1869. Umek prevzel uredništvo. Pisal je o raznovrstnih zadevah, n. pr. o farnih bralnicah, o katoliških političnih društvih, o slovenskem programu itd.

Umril je l. 1871, kot učitelj na celovski gimnaziji — star komaj 33 let.

Po njegovi smrti se je v domovini razdvižal vihar domačih razprtij. Mladoslavenci so se zaganjali v stare in preizkušene bore, mlajše svetno razumnštvo v duhovščino in tako naprej. Leposlovno življenje je postalo prostor za najbolj neleploslovne boje. Vrednost pesnikov se ni določala le po lepoti njihovih pesnitev, ampak pretežno po pripadnosti k eni ali drugi kulturni ali politični skupini. V takem položaju Umkova pesem ni našla na pravo razumevanje. Levstik, za katerega je znano, da je rad pretiraval, je iz Umka norce bril in pri tem ne ravno lepem delu naš leposlovni ožak ni ostal osamljen. Pač pa se je Umka toplo spominjal njegov učence Franc Levce, poznejši ustanovitelj Ljubljanskega Zvona in za Josipom Marnom naš najboljši književni zgodovinar polpretekle dobe. Levca je namreč za pesnitev navdušil vprav Umek.

Vendar pa Umkovo delo ni našlo dobrohotnega in razumevajočega ocenjevalca, ki bi Umku določil zasluženost mesto med slovenskimi pislovcii. In pri tem smo ostali do danes.

Podoba je, da je Umkovo delo, dasi ni tako

DIMNIKAR

ZA NAŠE MLAJŠE

(Dalje.)

C. Invernizio:

Plezaček in Balin sta odšla z mojstrom Petronom v Turin čistit dimnike. Ko sta si dečka prvi dan ogledovala mesto, ju je ustavila neka gospa in ju povabila, naj pridesta naslednjega dne v njeno vilo, kjer bosta imela dovolj dela. Odšla sta drugo jutro v vilo grofice Ade, kjer jima je vratar šele na ukaz grofične hčerke Marije dovolil vstopiti.

Marija je vrgla vratarju nejevoljen pogled, ne da bi mu odgovorila; nato se je spet obrnila k dimnikarčkoma in vzklila z očarljivim smehom:

»Naj le govori. Saj on tukaj čisto nič ne pomeni! Slušati mora mene in mamó, ne da bi smel ugovarjati.«

Marija je že hotela pokazati dečkoma marmorne stopnice, ki so držale k stebrišču, ko je vratar, ves rdeč od jeze, zaklical:

»Grofična Marija, ali ne vidite, kako sta umazana! Vsepovsod bosta zanesla nesnago.«

Deklica je skomizgnila z rameni, ne da bi se bila menila zanj. V tistem trenutku pa se je prikazala neka visoka, bleda mladenka z resnim obrazom, in dejala:

»Grofična, pustite ta dva dečka v kuhinjo. Glejte Jakob, ki ga je opozorila grofica, če prihaja ponju. Pojdita z njim, dečka. Vi Marija, pa pojdite z menoj.«

»Mama mi je dovolila, da ju bom smela gledati pri delu.«

»Mama brčkone ni mislila, da je zdaj učna ura. Pojdite z menoj. Pridite, če me imate radi.«

Zadnji stavek je bil izrečen s tolikšno milino, da se Marija ni več upirala.

Deklica je bila zelo živahna, pravi skrateljček, toda imela je žlahtno sree in je silno ljubila blede gospodično vzgojiteljico.

Ko bi mignil se ji je pridružil, se ji vrgla okoli vratu, jo poljubila in vzklila:

»Nikar se ne jezite name.«

Medtem je Jakob dobrohotno rekel dimnikarčkoma:

»Pojdita za menoj, sinčaka.«

Strežaj je imel v nasprotju z vratarjem dober in pošten obraz, ki je že takoj prvi hip navdal dečka z zaupanjem in prikupljivostjo.

Dimnikarčka sta odšla za njim, ne meneč se za vratarja, ki je razburjeno gledal in bliskal z jezicini očmi. Plezačka pa je medtem obhajala misel, da še svoj živ dan ni videl lepše deklice od te grofične, ki je nedvomno dobra kakor njena mati.

Jakob ju je povedel skozi velika kristalna vrata za dvorcem, kjer je bilo prostorno dvorišče s stebrovjem, ki je tvorilo vhod v konjske hleve.

Prestopivši se po nekaterih stopnicah, je Jakob odprl vhod na desni, in ko je povedel dečka skozi več okusno in lično opremljenih soban, je prišel z njima v kabinet, v katerem je zaudarjalo po tohlini.

Bila je mračna soba s preprostim pohištvo, številnimi policami s knjigami in veliko pisalno mizo.

»To je pisarna rajnega gospodarja,« je dejal služabnik, »in grofica želi dati omesti dimnik, ki že več let ni bil dotaknjen. Pazita, ker ima nedvomno zelo ozko odprtino.«

»Oh! jaz bom prav gotovo lahko zlezal vanj,« je dejal Plezaček in odložil vrečo na tla. »Svoj čas sem doma ometel tako ozko luknjo, da se niti maček ne bi mogel splaziti skozi.«

»Prav zares,« je dodal Balin s smehom, »ni-

znamenito kot Levstikovo ali Stritarjevo, vendarle zelo pomembno. Umka je treba šteti med naše najboljše verske pesnike in lahko ga označimo kot nadaljevalca Paglavčevega, Japljevega, Potočnikovega in Zakljevega rodoljubnega in nabožnega pesništva ter njegovo pesem smemo imenovati predhodnico Gregorčičeve, Medvedove, Sardenkove občutene verske lirike.

ti jaz ne bi bil mogel vanjo! Če pa Plezaček zdaj ne bo uspel s svojim delom, bom skočil na streho, moj tovariš pa bo ostal tukaj in pomagal si bova z ometom na žici.«

»Izborno,« je odvrnil Jakob, »medtem pa počakajta, da odstranim mizico in prte, da se ne zamažejo.«

Medtem ko sta dimnikarčka pripravljala svoje rokodelsko orodje, je služabnik snel stensko uro in lestence ter jih je položil na pisalno mizo; nato je snel z okovja mizice bogati damast, ki je nabran v gube visel vse do tal in prikriival odprtino dimnika.

Tukaj pa se je Jakob znašel pred neko težavo.

Odprtina dimnika je bila zadelana s pisanim platnom, napetim na štrikoten okvir; ko je hotel tega odstraniti, je opazil, da je pod platnom nekakšna cinasta plošča, pritrjena z velikimi žebli.

»Rad bi vedel, kdo ga je tako zamašil! Morda ga je dal zapreti ubogi stari gospod,« je opomnil služabnik. »Ali kamin ni bil narejen tako, da bi se moglo v njem kuriti? Saj dobrodušni grof res ni hotel nikoli sliašati, da bi zakurili v kaminu!«

Govoril je kakor samemu sebi. Dimnikarčka sta ga radovedno poslušala, ne da bi mu segala v besedo.

»Počakajta trenutek,« je dejal nazadnje, obrnivši se proti njima. »Grem po klešče in kladivo, sicer ne bomo opravili ničesar.«

Pustil ju je sama in dečka sta se smeje spogledala.

»Kako dober človek!« je vzklil Plezaček.

»Prav zares! Nič ni podoben onemu drugemu, ki je postopal z nama kakor z zlikovcema,« je odvrnil Balin.

»Toda grofična ga je počeno zavrnila,« je živahno dodal Plezaček. »Kako je lepa!«

»Če bi bila Griika tako lepo oblačena, bi bila še zalša od nje,« je pripomnil Balin.

»Kako prijetno je biti bogat,« je dodal z vzdihom Plezaček, »in živeti v krásni palači, kjer ti strežejo in te časte!«

Balin je skomizgnil z ramenom.

»Jaz pa ne zavidam gospode,« je dejal. »Pantalon mi je večkrat govoril, da bogastvo ne osreči človeka.«

»Kaj pa more vedeti Pantalon, ko pa je bil zmerom ubožec!« je odvrnil Plezaček. »Gotovo ne bi delal kilesa obraza, če bi ga postavili v kakšen krásen dvorec in mu ponudili na kupe zlata in dobrih jedi. Okoristil bi se s temi božjimi darovi.«

»Sment! Saj ni neumen, da bi se branil! Toda če ne bi imel drugega dela, ko da bi jedel in gledal nakopičene zaklade, bi od dolgega časa umrl.«

»Eh! Gotovo; saj nima nog, ne bi se mogel premikati... Toda za naju bi bilo to vse kaj drugega.«

Plezaček bi bil še dalje razpravljal, če bi se ne bil prikazal Jakob v spremstvu grofice Ade.

Služabnik je menil, da bi bilo dobro, če bi, preden bi odprl dimnik, stopil k grofici ter jo obvestil.

Grofica je občutila lahen nemir, ko je zvedela od služabnika, da je dimnik zamašen.

»Čudno,« je spregovorila, »da je dal Jurij na ta način zapreti dimnik! Morda se je bal, da bi se mogel kakšen tat priplaziti od tiste strani v njegovo pisarno? Pa saj nikoli ni imel tam nobenih dragocenosti in je puščal vrata vedno odprta. Samo da je dve leti po njimi poroki odločno prepovedal kuriti kamin v tej sobi.«

»Spominjam se,« je dejal Jakob. »Bilo je po rojstvu male grofične. Pred tem pa smo ga morali pol leta kuriti. Večkrat je bilo v gospodovi sobi preveč vroče. Če ga mislite imeti še naprej zaprta, bom pa dal omesti samo kuhinjske dimnike.«

(Dalje prihodašit.)

Tonka, mala Robinzonka

(Dalje)

Tonka je globoko vzdihnila in že se ji je prikazala debela solza v očeh. Nevšečno si jo je obrisala in si rekla: »Ne, jokala pa že ne bom, tudi Robinzon ni jokal, čeprav je bil dolga leta sam na svojem otoku.«

Zagledata se je proti morju in še enkrat vzdihnila. Nalo pa je nejevoljna stresla glavo, poskočila na noge, pomislila in rekla:

»Robinzon si je napravil koledar takoj, ko je prišel na otok. Tudi jaz ga moram imeti. Bog ve, koliko časa bom morala živeti na tem otoku in brez koledarja ne bom vedela, koliko časa že tu živim. Moram si ga napraviti.«

Določila si je prst na čelo in se globoko zamislila. Potem pa je vesela poskočila in zaploskala v roke:

»Jo že imam. Tale pesek, ki je ohranil moje včerajšnje sledove, je v varstvu pečine. Ta bo moj koledar. Morje ne seže do sem tudi za časa plime ne. Vsako jutro, ko se bom zbudila, bom zbrisala datum prejšnjega dne in zapisala novega. Kar takoj moram pričeti.«

In s prstom je zapisala v pesek: **Donedeljek, 23. maja.**

Nalo je poiskala v žepu svoj nožič, ki je v morski vodi že nekoliko zarjavel, in napisala v skalo nad peskom: »Prišla na otok v nedeljo 22. maja.« Podpisala se je, dodala, kdaj je bilo rojena, in naslov domače hišice v Sloveniji.

Ko je iskala svoj nožič po žepih, je Tonka našla še nekaj: nekaj zrn pšenice in ovsu.

Kar začudila se je, odkod so prišla ta zrnca v njen žep. Pa se je hitro spomnila. Kapitan na ladji jo je nekoč z očelom vodil okrog in jima razkazal tudi zalogo na ladji. Kapitan je bil prijazen mož in je imel Tonko posebno rad, ker ga je spominjala na njegovo deklico doma, ki je bila prav tako velika kakor Tonka in po kateri mu je bilo vedno dolgčas, kadar je moral biti na morju. Kaj vse so imeli na ladji! Toliko vsakovrstnih živil in pijače in poleg tega še žive ovce, teleta in mnogo, mnogo kokoši.

Ko so šli mimo njih, je bilo Tonki hudo, ker ni imela ničesar, da bi jim dala zobati. Ko pa so drugega dne zopet obiskali ladijske živali, ji je kapitan nasul polne žepce zrnja, da se bo lahko prikupila svojim novim prijateljicam. No, in nekaj teh zrn se ji je zataknilo v žepu in Tonka jih je zdaj opazovala na roki in se smehljala:

»To je domače žito. Če bi iz njega napravila kruh, bi bil pravi domači kruh.« Ampak za kruh je teh zrn vendar premalo.

Bolje bo, če jih poseje. Tonka je pričela šteti svoj zaktad: 32 pšeničnih in 10 ovsenih zrn, pa še 12 riževih zrn.

Posejala jih bo pozneje, zdaj jo čaka toliko drugega dela.

Predvsem mora imeti hišo.

Poskrbeti si mora živež.

In obleko potrebuje. Ta, ki jo ima sedaj na sebi, je vsa raztrgana. Nevihta na morju jo je razcefrala, da bi jo bilo kar sram, če bi se morala taka prikazati pred ljudmi.

Najprej pride seveda hiša na vrsto. Kam bi jo postavila? V gozd ali na obrežju?

V gozdu bo najbrž bolj sveže, tudi bo tam bolj na varnem, bolj v zavetju.

Začne preiskovati gozd, da bi našla primeren prostor, vendar je rast pregosta, zato mora ostati kar ob robu. Sicer pa je bolj proti sredini zrak vlažen, kar čuti, kako prihaja vlaga iz notranjosti. Pa ji tudi ni treba dosti iskati. Prav ob robu raste skupina lepих palm. Njih visoka debela so krasni stebri za njeno novo hišo. Tla so pečena; nič lepšega si Tonka ne želi.

S prstom si zariše meje svoje hišice v pesek. Tu med temi štirimi palmami bo soba, takoj zraven kuhinja, poleg obednice, pa še za delavnico bo dosti prostora. — Še doma niso imeli toliko prostora. Še za cerkev bo prostora v njeni domačiji, zakaj ta domačija bo pač edina na vsem otoku in mora imeti vse prostore kakor prava naselbina. Brez cerkve pa ni nobene vasi.

Urno se spravi na delo. Težko je, zakaj drugega orodja nima kot svoj žepni nožič. Z njim si nareže nekaj voljnih ljan in jih ovije okrog palmovih debel, da tako razdeli hišne prostore.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Pokvarjena kupčija

Neki potnik pripoveduje: V Carigradu sem kupoval breskve. Vprašal sem za ceno in ponudil »orbež kurus« (15 pijastrov). Trgovec je živahno prikimoval in hitel nekaj pripovedovati. Zato sem mu pomignil, naj mi breskve stehla. On jih je stehal, jaz sem jih vzal in mu dal 15 pijastrov. Toda zdaj se je trgovec razburil in zahteval še 5 pijastrov. Nisem mu jih maral dati in začela sva se pripraviti. On pa mi je kratkomalo vzal breskve in moral sem prazen oditi. Seveda sem pošteno zabavljaval na tako postopanje. Najprej kima, da je s ceno zadovoljen, nalo pa hoče imeti še več. Cigan!

Sele pozneje sem zvedel, da v orientu zmajujejo z glavo, če hočejo reči ne in odkimavajo, če hočejo reči da.

Za mlade risarje

Narišl z eno potezo!

Česar morda še ne veš...

Naše šivilke 1, 2, 3, 4, 5 itd. so izumili Indijci. Arabske jih imenujemo zato, ker so jih Arabci prinesli v Evropo.

Največ mostov ima mesto Benetke v Italiji.

Najgloblja morska točka je v Tihem oceanu, ki leži 9960 m globoko in ki so jo izmerili s pomočjo odmeva od morskih tal.

Izraz »krokodilove solze« rabimo takrat, kadar hočemo povedati, da kdo joka brez vzroka. Prihaja pa izraz odtod, ker pretakajo krokodili, tako pripovedujejo domačini, solze, kadar požirajo svoje žrtve.

Najmanjše evropsko morje je Marmarsko morje med Balkanskim polotokom in Malo Azijo.

Prvo ladjo na parni pogon je zgradil leta 1807. Anglež Fulton.

» Zakaj nosijo gasilci črne pasove? (Da jim drže hlače.)

Zakaj je tibi nemo?

(Tukaj si govoriš pod vodo, pa bod videl.)

Nadaljevanje z 9. strani.

Izrebrani reševalci

»Domoljubove« noveletne nagrade žrkanke

— 34. Arbelj Ivana, pogrebni stražar, Stolice 37, p. Ljubija
 — 35. Kralj Anton, trgovec, 58. Jerala 19, p. Grosopolje
 — 36. Menica Jozep, mali Lovčak, p. Trzinj — 37. Kranjc
 Marko, Topol 25, p. Berznje pri Cerklju — 38. Poljansek
 Pavla, Via Senti 18, Idria, prov. Gorizia — 39. Ho-
 čvar Marija, Gor. Podpoljane, p. Ortoek — 40. Boman
 Franc, Prevalje 4, p. Pseerje pri Ljubljani — 41. Korosec
 Jole, Bokofovo 2, p. Nova vas pri Raketu — 42. Oves Jole,
 strojica, Martinjane 11, p. Velika Lače — 43. Erbe Julija,
 sopro. sadjar, praga, Šknelj pri Novem mestu 18 —
 44. Brednik Franja, Ljubljana VII, Videmska 31-311 —
 45. Krasovec, Dol. Logatec 42, p. Videmska 31-311 —
 46. Raketa — 47. Rezer Mirko, S. Gancina in Cotic 4, p. Be-
 zana, prov. Trieste — 48. Štejer Jure, Tanka gora 28, p. Dra-
 gatelj pri Cramolju — 49. Pogacar Jakob, Vid 104 —
 49. Hranilnik Anton, vil. kontr. dir. tel., Ljubljana, Gra-
 biovtova ul. 4 — 50. Petrovič Jernej, Sodratca 40 —
 51. Omerčan Mirka, Dol. Logatec 152 — 52. Starešinič
 Slavka, Preloka 33, p. Vinica pri Cramolju — 53. Cerin Ka-
 terina, Jerala 32 — 54. Kasilje Franc, Kostaevca na
 Krki 4 — 55. Petelj Janez, Faradiš 4, p. Antje-Sop —
 56. Brednik Franc, Dragomet 7, p. Brezovica pri Ljubljani
 — 57. Konej Jospina, Looznica di Canale 196, p. Chiapovano,
 prov. Gorizia — 58. Petrovič Jakob, kmet, Pokojšče 3,
 p. Borovnica — 59. Pacelj Benika, Soteksa 14, p. Straža
 pri Novem mestu — 60. Jetežek Apolonia, Tomčevo 28,
 p. Monte-Ljubljana — 61. Matek Franc, Cerica 41, p. Dol.
 Logatec — 62. Miklavž Franc, Cesta 14, p. Videm-Dobrepolje
 — 63. Sretnik Ljudmila, Sopot, Sika, Alenčičeva 42 —
 64. Fabjan Franc, kmet, Lače 14, p. Drov pri Zalemberku
 — 65. Kramer Martin, akad., Der. Mar. Polje 52 — 66. Le-
 vec Ivana, Sv. Ana 19, p. Lot pri Raketu — 67. Javornik
 Franc, Lače 39, p. Vidnjana-Zalca — 68. Kokalj Anica,
 Ljubljana, Poljanska c. 18/11 — 69. Kragelj Anton, Lom di
 Canale 65, p. S. Lucia d'Isonzo, prov. Gorizia — 70. Josif
 Jera, Sopot, Svirica 62, p. Grosopolje — 71. Jevanik Alojzij,
 Gor. Preprek, Vel. Gaber, p. St. Vid pri Siltini — 72. Možek
 Franc, posestnik, Tr. J. Janc, Javor 3, p. Dobrunje — 73. Bari
 Radolf, Ljubljana, Večna pot 35 — 74. Škof Muri, Cramo-
 elj 32 — 75. Šteper Miha, Orševovec 7, p. Kostaevca na
 Krki — 76. Jakic Ivana, Podgora 40, p. Prečna pri Novem
 mestu — 77. Bernik Jole, Marjanšček, Ljubljana — 80. Erja-
 vec Franc, posestnik, Komušiče 4, p. Skofljica — 81. Mikar
 Franc, Stari kot 19, p. Gabar — 82. Baloh Roza, dolina,
 Cesta VII 8, 11, p. Vid — 83. Trdan Matevž, Solje 33,
 p. Ribnica na Dolenjskem — 84. Lavrik Anton, Pakraj,
 vzgojni zavod, Selo, Zaloška cesta 77, p. Monte — 85. Novc
 Anton, kmet, Podtabor 8, p. Struce na Dolenjskem —
 86. Pate Rudolf, Zagreb, Jordanovac 110 — 87. Jankovič Ana,
 posestnica, Kostaevca na Krki — 88. Kasilje Janez, Hra-
 stov dol 7, p. St. Vid pri Siltini — 89. Kočmer Ana, Vinja
 gora 77 — 90. Mikar Silvester, Sobreglie 95, prov. Gorizia —
 91. Zajec Blažka Ernesta, Ljubljana, Mariborska ul. 22
 — 92. Hedonik Niko, št. Jernej na Dolenjskem 10 —
 93. Kajfel Alojzij, Fianca 4, p. Fara pri Kočevju —
 94. Gruden Ivan, Gabrijelo, p. Krmelj — 95. Zrimšek Janez,
 Selček 11, p. Berznje pri Cerklju — 96. Puchar Alojz,
 kovač, Male Lače 31, p. Velike Lače — 97. Travnik Ciril,
 dijak, p. Trebnje na Dolenjskem — 98. Hren Jernej, Rud-
 nik 202, p. Kočevje — 99. Čuda Felika, Zg. Kašelj 106,
 p. Der. Mar. v Polju — 100. Kolbezen Jožef, posestnik, Lo-
 ka 15, p. Cramolje

Nalagajte denar v solidnem zavodu, v

Hranilnici in posojilnici z. z. n. j. V Ribnici

Zavod daje posojila pod najugodnejšimi pogoji
Posluje v lastni hiši poleg dekliške šole

Rešitev noveletne nagradne žrkanke

Vodoravno 3. zid. 5. tam. 7. ribez. 9. petek. 11. omelo. 16. omara. 17. lbar. 18. opilek. 22. ovitek. 25. šapa. 27. Vida 29. anali. 30. luža. 34. bo-
 ben. 35. Aden 37. oder. 39. Veselo novo leto. 44. kolo. 45. nato. 46. Eliza. 48. pega. 49. kolar. 52. obad. 53. Abel. 55. Mira. 56. Dar. 57. ar. 59. pila. 60. bala. 62. seme. 64. otava. 65. Banat. 66. iver. 69. oaat. 70. Nana. 72. Bara. 73. lesa. 74. vila. 76. an. 78. črto. 81. ukor. 84. Ar. 85. tron. 87. Agava. 90. mora. 92. Domoljub. 95. Omak. 98. Kropa. 100. oko. 101. lina. 102. sin. 103. osl. 104. rek. 105. urar. 106. ona. 107. Razor. 108. tat. 109. t. l. 110. car. 111. Tivat.

Narpično 1. Tibera. 2. Nataša. 3. zima. 4. delo. 5. tema. 6. mera. 7. robida. 8. zool. 9. pak. 10. kapa. 12. klas. 13. sel. 14. evo. 15. ribe. 17. Ivona. 19. pav. 20. in. 21. kila. 22. obok. 23. te. 24. eno. 26. anoda. 28. dete. 30. lopa. 31. Unec. 32. žoga. 33. Avar. 36. doba. 38. roleta. 40. elita. 41. Ezav. 42. lopa. 43. talar. 44. kobila. 46. Emona. 47. Iran. 50. lina. 51. ratar. 54. bes. 56. da. 58. Ob. 61. les. 62. Sov. 63. Malaka. 67. Verona. 68. rana. 71. Ar. dit. 72. bober. 75. Igor. 77. ura. 78. čas. 79. tona. 80. omot. 81. ujec. 82. kura. 83. Rok. 84. Amu. 85. opat. 88. voz. 89. alo. 90. mir. 91. on. 93. ost. 94. l. l. l. 96. s. r. 97. kat. 98. kri. 99. rov.

Najstarejši holandski konj

V holandski vasi Witmarsum je te dni poginil konj, ki je bil že 41 let star. Do zadnjega je opravljal svojo dolžnost, seveda je njegov gospodar z njim zelo lepo ravnal, kakor bi bila stara prijateljca. Holandski konji baje sploh dosežejo veliko starost. Kočijaški konji, ki so stari 30 let, tamkaj niso redki. Kajpada je 41 let za konja vendarle nenavadna starost, kakor že bi človek doživel 100 let.

s Razine nesreče. V Senčurju pri Kranju se je splašil konj posestnika Janeza Presterja, ki je bil vprežen v sani in je divjal skozi vas. Pri tem se je zaletel v posestnika Franca Samnika in ga hudo poškodoval. V Trzinu so si pri padcu polomili razne kosti zasebnika Marija Slatnar, Matija Solar in Janez Pleteršek. Vse tri so prepeljali v bolnišnico na Gočnik. — 25 letni ključavničar Anton Stolček iz Maribora se je med delom hudo ponesrečil. Težka traverva mu je padla na desno nogo in mu jo zmečkala. — 30 letnemu kovaču Stanislavu Arzenšku je padlo na glavo težko kladivo in mu zadalo hudo rano. — 67 letna Jožefa Kokot iz Maribora je tako nesrečno padla, da si je zlomila levo roko.

Mali oglašnik

V Domoljubu se zaračunajo mali oglasi po besedah, in sicer plača tisti ki išče stube L. 0.20 za besedo; v ženskih oglaših in dopisih beseda L. 1.—; v vseh drugih oglaših stane beseda L. 0.50. Vsem oglašom se pršteje še oglašni davek. Na manjši znesek L. 7.—, za ženski oglaš L. 20.—. Redni Domoljubovi naročniki plačajo polovico manj pri oglaših gospodarskega značaja.

Pristojbina za male oglašje se plačuje naprej.

Fige in brinje
 ima stalno na zalogi po najnižji ceni trvdka Ivan Jeladin, Ljubljana, Askerčeva ul. 1.

Fige, brinje
 in grozdje (vampere) dobiti zopet pri trvdki Fran Pogačnik, Ljubljana, Bleiweisova (Dunajska) cesta 53 - Javna skladišča.

Iščem konja
 ki je imel na nogi žig št. 146, svetel pram, brez vsakega znaka. 12 let star, mera 156-175 cm. Kdor mi sporoči, kje se nahaja, dobi lepo nagrado. Biti mora nekje okrog Štradišča, Dolenjsko, -Trtnik A., Lanišče 11, p. Skofljica pri Ljubli.

Korenjeve seme
 konopja, bučne peške, salnatno seme in vasokovratna druga seme - na kupi vedno po najvišji dnevni ceni trvdka Fran Pogačnik, Ljubljana, Javna skladišča, Tyrseva c. 53.

Kravo s telikom
 prodam. - Vodnikova cesta 52.

Kmečko dekle
 pridno in pošteno, staro 30 do 40 let za k prašičem in vsa druga kmečka dela sprejme takoj graščina Sreberniče pri Nov. mestu. - Plača po dogovoru.

Trda drva
 čepanice za kurjvo kupimo nekaj vagonov. Navesti vrsto in kvaliteto. Ponudbe upravi »Domoljuba« pod »Čepanice« št. 1374.

Brinje - istrsko
 lepo, zdravo imam na prodaj. Ed. Pišter, Vrhnika.

Sena v balah
 rabimo nekaj vagonov. Ponudite sladko, posladko in kisljo pod »Vezano seno« št. 1375 upravi »Domoljuba«.

Diesel motor
 pripraven za pogon gospodar. strojev, tovarniško nov, ugodno proda Martin Krevcl, Novo mesto.

Brzoparilnike, gnojilne črpalke, Gama,
 z 10 letno garancijo nudi
Podržaj Ciril, lg 147
 pri Ljubljani

Kako je v Suhi Krajini

Iz Ambrusa pišejo: Kakor povsod, je tudi pri nas dosti snega, ki zelo ovira promet. S težavo prideš od vasi do vasi. Ljudem primanjkuje stelje in krme za prašiče, ker je ostala pod snegom. Manjka tudi drv, ker se nič ne more pripeljati zaradi debelega snega. Dosti se jih pokuri tudi, da se topi sneg, ker primanjkuje vode. Kal in Ambrus imata vodo iz vodovoda. Tudi iz drugih vasi hodijo nekateri s sodi po vodo v Ambrus. Ljudje sedaj vidijo in uživajo korist vodovoda. S hvalešnostjo se spominjajo moža, po čigar prizadevanju imajo suhokranjski vodovod. — Za predpust so igralci ponovili igro Lumpacij Vagabund. Zopet je bilo neprijetnega smeha dovolj. V postu bodo igrali izpumljenega sina. — Prav je, da se spomnimo tudi prvih petkov, ki so postali pravi župnijski prazniki. Le malo je takih, ki so ostali hladni za to počebnost. Naj se pridružijo!

Preizkušeno redilno prašek „REDIN“ za prašiče
 Pri malih prašičkih posetuje Redin prašek hitro rasti, krepi kosti in jih varuje raznih boleznih. Večji prašiči pa se čudodovito hitro redijo in dobro prebavljajo. Zadoštuje se i zavleke za i prašiča ter stane i zavleke L. 6.—, po pošli L. 17.—, 3 zav. po pošli L. 22.—, 4 zav. po pošli L. 28.—. Mnogo zahvalnih pisem. Posušite Pravi „REDIN“ se dobi samo s gornjo silko

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1
 Na delni pa zahtevajte Redin pri Va'em trgovcu ali drugu, ker si prihranite poštnino. — Naročniki iz Tržaške in Goriške province morajo poslati denar vnaprej.

»Domoljub« stane 20 lir za celo leto, za inozemstvo 30 lir. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in pečave: št. 40-04. — Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Kosiček. — Za ljudsko tiskarno: Jože Kramarič.

Črni gaber
 kupim vsake močline po ugodni ceni
 Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod številko 13152.